

Riksdagens protokoll

2012/13:47

Onsdagen den 19 december

Kl. 09.00 – 13.25

14.00 – 14.01

Protokoll
2012/13:47

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 13 december.

2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Andre vice talmannen meddelade att *Ann Arleklo* (S) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 20 december, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Christin Hagberg* (S).

3 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
2012/13:49 till trafikutskottet

4 § Samhällsekonomi och finansförvaltning

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2012/13:FiU2
Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop.
2012/13:1 delvis).

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

Anf. 1 MARYAM YAZDANFAR (S):

Herr talman! Vi ska i dag besluta om hur pengarna inom utgiftsområde 2 i statsbudgeten ska fördelas. Vi socialdemokrater har, precis som det står i betänkandet, inget annat förslag eftersom vi redan tidigare, i vår budgetmotion, har berättat att vi skulle ha velat se en helt annan ram.

I vår budgetmotion föreslår vi mer än regeringen på området samhällsekonomi och finansförvaltning, vilket vi beskriver i det särskilda yttrande som vi har skrivit.

Detta leder till ett nytt anslag, statens lönekostnader, som vi fördelar på berörda myndigheter för att justera borttagandet av den generella nedsättningen av sociala avgifter för unga och slopandet av den andra sjuklöneveckan.

Ramökningen är konsekvensen av en politik som inte bara är mer rättvis, jämnar ut klyftor och ger fler människor chansen. När varslen och arbetslösheten ökar och oron över framtiden brer ut sig är det också smarta lösningar som ger människor kraft att anta framtidens utmaningar.

Vi väljer bort den generella nedsättningen av sociala avgifter, som regeringen gjort för alla ungdomar. I praktiken innebär ju det att regeringen kör en bidragslinje för alla företag som råkar ha många unga anställda. Det är väldigt dyrt och ger alldeles för få jobb. Det är bidrag i stället för jobb.

Den här reformen har dömts ut av regeringens eget finanspolitiska råden också av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering.

Lite ironiskt är det också, för jag minns att regeringen gick till val på att det skulle vara tvärtom, att det inte skulle vara bidrag i stället för jobb utan jobb i stället för bidrag. Nu har man alltså svikit sina egna vallöften.

Vi tar i stället i med hårdhandskarna mot ungdomsarbetslösheten och garanterar att ingen ung ska behöva gå utan jobb eller utbildning efter sex månader. Jobb i stället för bidrag – det är så framtidslinjen ser ut.

Vi tar också bort någonting som många företagare oroar sig över, arbetsgivarnas ansvar för den andra sjuklöneveckan. Det är en näringspolitik riktad till små och medelstora företag som lättar på den oro som många företagare känner inför att anställa. Återigen: Det är jobb i stället för bidrag.

Det är vår politik. Det är också vårt särskilda yttrande i det här ärendet.

(Applåder)

Anf. 2 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det är lätt att kalla sig för feminist i dagens politiska landskap. Många politiker har gladeligen tagit sig det epitetet. Ofta verkar det som att man har gjort det i grunden utan att analysera vad feminism och verklig jämställdhet egentligen innebär.

Vår finansminister brukar till exempel i intervjuer själv beskriva sig som feminist. Samtidigt ser vi hur den politik som han genomdriver faktiskt ökar klyftorna mellan kvinnor och män och gör Sverige till ett allt mindre jämställt samhälle. Det är någonting som Miljöpartiet har svårt att acceptera, och det är någonting som vi försöker möta genom anslag inom det här utgiftsområdet, där vi tyvärr ser hur regeringen är passiv, som på många andra områden.

Tidigare under hösten publicerade Statistiska centralbyrån tydliga siffror om hur jämställdheten utvecklas i Sverige. SCB visar att trots att kvinnor har högre utbildning, generellt, än män har de fortfarande betydligt lägre lön på arbetsmarknaden. Man visar också att kvinnor fortfarande tar ut tre av fyra föräldradagar i föräldraförsäkringen, och man visar att kvinnor fortfarande lägger ned betydligt mer tid på obetalt hemarbete än vad män gör.

Så borde det inte vara, för redan år 2006 beslutade riksdagen i stor enighet om mål för jämställdhetspolitiken. Av de målen framgår det att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och att forma sitt eget liv. Där slår man också fast att alla politikområden ska genomföras av ett jämställdhetsperspektiv.

Nu, vintern 2012, är vi längre från de målen än vi var år 2006, när de målen sattes. Det tycker jag är en skam för Sverige.

Miljöpartiet har bett riksdagens utredningstjänst att redovisa hur den ekonomiska jämställdheten har utvecklats sedan det här beslutet togs 2006. Den utredning som de har tagit fram visar att skillnaden i nettoinkomst mellan kvinnor och män har ökat dramatiskt. Den har ökat med nästan 40 procent under de här sex åren, sedan Fredrik Reinfeldt och Anders Borg tog över ansvaret för Sveriges ekonomiska politik.

Det handlar i reda kronor om en ökning på 17 479 kronor per år, som män får mer än vad kvinnor får. Klyftan mellan kvinnor och män minskar inte. Den ökar i dagens Sverige.

Herr talman! Vad gör då regeringen åt det här problemet? Det, herr talman, kan man faktiskt fråga sig. Regeringen gör inte särskilt mycket, är vår analys. I årets budget har regeringen till exempel avsatt 23 miljarder i reformutrymme för diverse olika reformer. Trots det stora reformutrymmet har ytterst lite gått till jämställdhetsfrågor och till att minska klyftan mellan kvinnor och män.

Regeringen har tvärtom konsekvent avstått från att använda statsbudgeten som ett verktyg för att öka jämställdheten mellan män och kvinnor i Sverige.

I den bilaga till budgeten som ska beskriva vilka jämställdhetseffekter politiken har finns det ingen bild och ingen analys av orsakerna till den negativa utvecklingen. Det finns heller inga åtgärder som faktiskt kan åstadkomma en förändring.

Tyvärr, herr talman, är regeringen inte bara passiv. I stället kan man se att det på område efter område förs en politik som aktivt missgynnar kvinnor. Regeringens nedmontering av sjukförsäkringen och a-kassan, exempelvis, slår hårdare mot kvinnor som grupp än mot män.

Jobbskatteavdraget lyfts ofta fram av regeringen som en jämställdhetsreform. När man väl granskar och analyserar det visar det sig att det har gynnat män som grupp mer än kvinnor på grund av att män i vårt samhälle tjänar mer än vad kvinnor gör.

Regeringen har också aktivt monterat ned systemet med lönekartläggningar som har varit en av de viktigaste åtgärderna för att tydliggöra och ifrågasätta löneskillnaderna mellan könen.

Herr talman! I stället för att driva på för en ökad jämställdhet i Sverige har regeringen aktivt stoppat flera verksamma jämställdhetsförslag. Den förordning om jämställdhetsintegrering som föreslogs av en utredning 2006 stoppades till exempel av regeringen. På samma sätt har man aktivt stoppat ett färdigt handlingsprogram för jämställda löner med många åtgärder som skulle leda åt rätt håll.

Det här får självklart konsekvenser. I juni i år kom Medlingsinstitutet med en ny rapport som visade att kvinnor i Sverige förra året tjänade knappt 85,9 procent av mäns löner. Det skiljer 14 procent i lön mellan män och kvinnor i Sverige. Det här är en minskning sedan året innan med bara 0,2 procentenheter. Det innebär, herr talman, att vi med nuvarande takt skulle uppnå jämställda löner i Sverige om 70 år. Det är en utveckling som är fullständigt oacceptabel ur Miljöpartiets synvinkel.

Vi kan inte ställa oss bakom regeringens passivitet i jämställdhetspolitiken. Vi anser att det behövs betydligt skarpare åtgärder för att snarast minska de ekonomiska skillnaderna mellan män och kvinnor.

Inom staten är den löneskillnad mellan män och kvinnor som är oförklarad, som inte beror på deltidsarbete eller har andra orsaker, 5,6 procent. För de 120 000 kvinnor som jobbar inom statlig sektor är det inte acceptabelt. Det är rimligt att kräva att man ska ha samma ekonomiska villkor som män har.

Det här betyder att kvinnor i statlig sektor tjänar ungefär 30 000 kronor i månaden och män 33 000 kronor i månaden.

Under utgiftsområde 2 som vi nu debatterar möter Miljöpartiet denna utveckling genom att avsätta totalt 450 miljoner kronor under tre kommande åren för att aktivt minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor i statliga arbeten. Genom en sådan satsning kan vi konkret och väldigt tydligt göra insatser för att ta bort en av vår tids stora orättvisor: att människor i Sverige i dag inte får lön enbart utifrån vilken kompetens de har utan också utifrån vilket kön de tillhör.

Herr talman! För Miljöpartiet är det dags att jämställdhet blir en av grunderna för den ekonomiska politiken i stället för att bara hänvisas till en bilaga i statsbudgeten. Det behövs en stark politisk vilja, och det behövs en aktiv jämställdhetspolitik för att vända utvecklingen.

Det är tyvärr uppenbart att vi inte får en sådan utveckling med den nuvarande regeringen. Oavsett om ministrarna kallar sig för feminister eller inte leder den politik de bedriver till att klyftorna mellan kvinnor och män i Sverige växer i stället för att minska.

Herr talman! Eftersom riksdagen redan har beslutat om ramar för utgiftsområdena begränsas de utgifter som kan göras till den här sektorn i budgeten. Enligt budgetreglerna kan jag därför inte reservera mig till förmån för Miljöpartiets förslag, utan jag väljer i stället att redovisa våra prioriteringar i ett särskilt yttrande.

Anf. 3 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna har den djupaste respekt för de svenska skattebetalarnas pengar. När nuvarande regering tar på sig spenderbyxorna brukar det allt som oftast falla på Sverigedemokraternas lott att vara den kritiska rösten.

I dag talar vi om statsbudgetens utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning. Det är kanske vanligtvis inte det område med de största stridigheterna oss partier emellan.

I år finns dock ett nytt anslag som regeringen valt att föra in. Jag pratar så klart om anslag 1:18, kapitalhöjning i Europeiska investeringsbanken, där man föreslår att drygt 2 ½ miljard svenska skattepengar ska tillskjutas denna bank, där nyttan för det svenska folket är högst tveksam för att inte säga obefintlig.

När ni andra – jag var inte med på den tiden – stod här i kammaren och talade om att skjuta till 70 miljarder kronor till IMF var Sverigedemokraterna ensamma om att kritisera detta, just från utgångspunkten att värna svenska skattebetalares pengar.

När samma IMF ville skänka bort vår svenska del av vinsten från en guldförsäljning var vi återigen helt ensamma om att protestera mot detta. Övriga sju partier i denna församling hade inte en tanke på att man kunde

protestera när en överstatlig organisation fick för sig att spendera våra pengar.

När herrarna i Bryssel vill höja vår medlemsavgift till EU med motsvarande 10 miljarder kronor per år är det återigen upp till Sverigedemokraterna att stå för förnuftets röst. På en rak fråga från Sverigedemokraterna till regeringen om huruvida man planerat eller kan tänka sig att använda vetovapnet i budgetförhandlingarna för att kanske slippa denna avgiftshöjning var regeringen inte kapabel att leverera ett rakt och tydligt ”ja, det är man”. I stället fick vi höra ett smått bisarrt sammelsurium av politiskt korrekta floskler som gick vidare till att bli något av en Youtubeklassiker.

Herr talman! Nu är vi alltså där igen. Denna gång är det Europeiska investeringsbanken som behöver ett kapitaltillskott. EIB ska genom utlåning söka skapa tillväxt, jobb och miljömässig hållbarhet i Europa och utanför Europa. Det låter förvisso vällovligt, men låt oss titta lite närmare på siffrorna, och låt oss framför allt titta på vad EIB har gjort för nytta här i Sverige.

Vid utgången av 2011 hade EIB utestående lån på 396 miljarder euro. Det är betydligt mer än Sveriges samlade bnp. Risker i alla dessa lån, det vill säga sannolikheten att de inte blir återbetalda, kan vi bara spekulera om. Men vi kan konstatera att risksituationen successivt försämrats till följd av sänkt kreditvärdering av flera av ägarländerna och en förhöjning av kreditrisken i befintliga lån.

Låt oss också konstatera att Sveriges bidrag till detta uppgår till drygt 7 miljarder euro. Det motsvarar ungefär kostnaden för Försvarsmakten och polisen tillsammans under ett helt år. Låt oss också vara smärtsamt medvetna om att eventuella överskott som bankverksamheten genererat inte används som utdelningar till ägarna, det vill säga bland annat den svenska staten, utan har i stället gått till att stärka bankens kapitalbas.

Huvuddelen av de utestående lånen används förvisso inom Europeiska unionen. Men innebär det att de kommer Sverige till del?

Under innevarande år har drygt 2 procent av de utestående lånen gått till svenska projekt. År 2011 var siffran ännu lägre, bara drygt 1 procent. Med andra ord: Betydligt mindre än hälften av det kapital vi har skjutit till går tillbaka till oss i form av lån. Detta tycker vi sverigedemokrater är en ekvation som inte går ihop. Sverige går i detta avseende med förlust.

Detta gäller alltså den del av utlåningen som går till projekt inom EU. Banken har, som sagt, vidare ambitioner än så. Man är engagerad i EU:s kandidatländer, huvudsakligen Balkan men även Turkiet. Man är också engagerad i Medelhavsområdet, där länder som Marocko och Egypten sticker ut. Det här handlar alltså om svenska skattepengar. I Kaukasus och östra Europa har Ukraina och Georgien tilldelats ett flertal miljarder. Brasilien, Kina, Ecuador, Vietnam, Kamerun, Kenya, Nigeria, Seychellerna och Zambia är andra låntagare. Här hamnar alltså svenska skattepengar, i princip helt utanför svensk kontroll och överinseende.

Sverigedemokraterna säger som enda parti i denna församling nej till detta. Vi motsätter oss den föreslagna kapitalhöjningen i Europeiska investeringsbanken.

Prot. 2012/13:47
19 december

*Samhällsekonomi och
finansförvaltning*

Sverigedemokraterna är för okänd gång i ordningen ensamma om att värna svenska skattebetalares pengar.

Herr talman! Jag vill yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation 1.

I detta anförande instämde David Lång (SD).

Anf. 4 STAFFAN ANGER (M):

Herr talman! Till att börja med yrkar jag bifall till förslaget i finansutskottets betänkande, utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Detta område omfattar drygt 16 miljarder kronor 2013. Vi konstaterar att det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd. Reglering och tillsyn ska bidra till förtroende för den finansiella sektorn. Tillsynen och finansförvaltningen ska bedrivas effektivt, och kostnaderna för statsskulden ska långsamt minimeras, naturligtvis samtidigt som risker i förvaltningen beaktas.

Det finansiella systemet ska alltså vara stabilt och därigenom bidra till ökad långsiktig tillväxt och ge hushållen tillgång till tjänster som underlättar vardagen.

Det finansiella systemet ska ge ett gott skydd till konsumenter. Konsumenten är ofta i ett kunskapsunderläge gentemot de företag som tillhandahåller finansiella tjänster. Goda kunskaper ökar möjligheten för konsumenten att tillvarata sina intressen. Målet bör vara finansiell stabilitet och ett starkt konsumentskydd.

Vidare är målet att statens finansförvaltning bedrivs effektivt och att kostnaderna för statsskulden minimeras på lång sikt. Sverige har en stor finansiell sektor med betydande verksamhet i andra länder jämfört med ekonomins storlek. Finansiell instabilitet kan således få stora konsekvenser för den svenska ekonomin.

Regeringen har därför ett högre kapitalkrav än det som anges som miniminivå i Basel III. De svenska bankerna ska ha en högre kapitalnivå än vad som anges i Basel III för att vi ska vara säkra på att bankerna klarar sig.

Beträffande den krishantering vi har haft har regeringen tillsatt en finanskriscommission för att se över krisfrågorna. Förslag kommer från Finanskriskommittén senast den 31 maj 2013, där vi säkert i finansutskottet får möjlighet att diskutera förslagen. Men det är viktigt att vi garderar oss för framtiden och har bästa möjliga organisatoriska lösning.

För att effektivisera och minska administrationskostnaderna i statsförvaltningen inrättades den 1 juni 2012 Statens servicecenter. Myndigheten omfattar nu 12 procent av statsförvaltningen, mätt som antalet anställda. Genom denna enhet skapas stordriftsfördelar i verksamheten. Ytterligare en åtgärd för att förbättra effektiviteten är att alla myndigheter med fler än 50 anställda senast den 31 december 2013 ska övergå till att beställa sina varor och tjänster elektroniskt. På detta räknar man med besparingar upp till 3,2 miljarder kronor över en nioårsperiod.

Regeringen fortsätter att minska antalet myndigheter, vilket innebär en minskning med 14 myndigheter sedan 2010. Dock måste vi konstatera att antalet anställda i den statliga sektorn har ökat från 235 000 anställda

år 2010 till ca 239 000 anställda år 2011, det vill säga en ökning med ca 4 000 medarbetare, vilket naturligtvis inte är bra. Här finns det åtgärder att vidta.

Herr talman! Vad gäller staten som arbetsgivare har följande delmål satts upp:

1. Den statliga sektorn ska totalt sett inte vara löneledande. Det är fortfarande väldigt viktigt när vi har kollektivavtal att det är industrin och exportindustrin som är löneledande. Annars kan vi hamna illa.
2. Andelen kvinnor på ledande befattningar i staten ska öka. Per Bolund! Det är väl bra.
3. Löneskillnader mellan män och kvinnor i staten ska minska. Det är väl bra, Per Bolund.
4. Den etniska och kulturella mångfalden bland anställda i staten ska öka.
5. Arbetsmiljön ska vara god, självklart.
6. De statsanställda ska ha kunskap om grundläggande värden i statsförvaltningen.

Herr talman! Vidare föreslår regeringen att Sverige satsar ca 2 ½ miljard kronor i Europeiska investeringsbanken, vilket motsvarar Sveriges del, 2,97 procent, i den nya nyemissionen för banken.

Prioriterade områden för bankens verksamhet är forskning och utveckling, innovation, energi, miljöskydd, små och medelstora företag samt transport. Regeringen anför i huvudsak att det ökade bidraget till EIB ger ett värdefullt bidrag till att utveckla och stärka EU:s inre marknad. Det är ju så viktigt för oss att den fungerar. Vi kan konstatera att alla medlemsländer i EIB har godkänt denna kapitalhöjning.

Vad föreslår då oppositionen inom det här området? Socialdemokraterna och Vänsterpartiet vill ta bort nedsättningen av sociala avgifter för unga upp till 26 år, som Alliansen har infört och som har varit mycket lyckosamt för att se till att fler ungdomar får arbete. Sverigedemokraterna motsätter sig, som sagt, en höjning av aktiekapital i Europeiska investeringsbanken, vilket jag måste säga är mycket svårt att förstå eftersom behovet är stort och bankens satsningar har varit mycket lyckosamma.

Anf. 5 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Under utgiftsområde 2 hanteras bland annat statlig förvaltning, offentlig upphandling och Finansinspektionen med mera.

Jag vill lyfta fram två frågor som är angelägna för Centerpartiet och viktiga för vår samhällsekonomi.

Jag börjar med offentlig upphandling. I propositionen anges att offentlig upphandling ska vara effektiv och rättssäker och ha till syfte att tillvarata konkurrensen på marknaden. På så sätt ska skattemedlen användas på bästa sätt och till nytta för medborgarna, den offentliga sektorn och näringslivet.

Offentlig upphandling spelar en viktig roll i EU:s strategi Europa 2020. Tanken är att offentlig upphandling ska medverka till att förbättra de grundläggande villkoren för företagens innovationskapacitet,

stödja övergången till resurssnål ekonomi med låga koldioxidutsläpp och förbättra företagsklimatet, särskilt för innovativa små och medelstora företag.

Varje år köper stat, kommun och landsting varor, tjänster och byggtreprenader för omkring 500 miljarder kronor. Det är alltså en viktig verksamhet av betydelse för hela samhällsekonomin.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är de mindre företagens tillgång till de offentliga upphandlingarna viktig. Det är angeläget att stärka och därmed öka små och medelstora företags deltagande i offentlig upphandling.

Upphandlingsutredningen, som tillsattes 2010, undersöker och jobbar med hur upphandlande myndigheter kan använda sin köpkraft för att ge ökade affärsmöjligheter för små och medelstora företag.

Mycket kan åstadkommas genom befintliga regelverk. Dock behövs mer och tydligare information om de möjligheter som faktiskt finns. Genom rättsfall i de så kallade Rättviks- och Sigtunamålen från förra året har vi nu fått på prant att det finns en ostridig möjlighet att ställa krav på exempelvis djurskydd i livsmedelsupphandlingarna.

Det finns möjligheter för offentliga upphandlare att vara mer flexibla. En kommun kan välja att dela upp upphandlingar för att öppna för fler leverantörer. För små, lokala företag kan den offentliga leveransen vara en väsentlig del i intäkten, och affären bidrar till att stärka den lokala ekonomin. Innovationsupphandling är ett sätt att bidra till teknisk utveckling, och kan därmed komma fler kunder till godo. Upphandlingarna kan bidra till att stärka både näringsliv och god teknisk utveckling.

Näringslivet upplever ändå ofta att upphandlingar är både byråkratiska och administrativt krångliga. Det är viktiga synpunkter som måste jobbas in i ett förenklat upphandlingsregelverk.

Herr talman! Under utgiftsområde 2 hanteras bland annat Finansinspektionen och Riksrevisionen.

Både Riksbanken och Finansinspektionen bedömer att den finansiella stabiliteten är god, men att skuldkrisen i euroområdet alltså utgör en risk för den finansiella stabiliteten i Sverige.

Som framgår av betänkandet har regeringen initierat en översyn av regelverket för hantering av just finansiella kriser och möjligheter för myndigheter att ingripa vid en hotande kris. En kommitté, som Staffan Anger mycket riktigt nämnde i sitt anförande, har tillsatts. Finansris-kommittén kommer under året att lyfta fram sina förslag till riksdagen.

Sverige står inför stora utmaningar. Vi ser att krisen i vår omvärld har nått Sverige, med ökade varsel som resultat och konjunkturbarometrar som visar minus.

Under de senaste decennierna har Sverige gått från att vara en tung industrination till att kombinera detta med att också vara ett kunskapsintensivt tjänstesamhälle med ett mer diversifierat näringsliv.

Herr talman! Strukturomvandlingen innebär att gamla jobb och tekniker försvinner och att nya mer produktiva jobb tillkommer när tekniken utvecklas och blir allt mer specialiserad. Strukturomvandlingen ställer stora krav både på ett gott företagsklimat, så att nya arbetstillfällen kan tillskapas, och på hög förändringsförmåga och flexibilitet, inte minst på arbetsmarknadens område.

Centerpartiet driver på för att fortsätta förstärka den företagarlinje som påbörjades under föregående mandatperiod. Det måste bli billigare och enklare att starta eget och att anställa än vad det är i dag. Vi behöver särskilt satsa på de små företagen, eftersom det är där som de nya jobben växer fram. Sänkta arbetsgivaravgifter och förändrat sjuklöneansvar är viktiga reformer. Jag märker i mina kontakter med små företag att frågan om likviditet och möjligheten att låna pengar blir alltmer problematisk. Situationen är många gånger så allvarlig att utvecklingen av företagen drastiskt försåras. Här återkommer vi med förslag.

Herr talman! Låt mig avslutningsvis konstatera att Sveriges utgångsläge för att möta morgondagens alltmer globaliserade ekonomi är i huvudsak gott. Sverige är ett öppet, företagsamt land med en välutbildad befolkning, konkurrenskraftiga företag, väl fungerande institutioner och god ordning i de offentliga finanserna. Men dagens framgångar är ingen garanti för morgondagen. Därför anser Centerpartiet att vi ständigt måste vara beredda till förnyelse och omprövning, att våga tänka nytt och testa gränser.

Jag vill yrka bifall till utskottets förslag.

I detta anförande instämde Emil Källström (C).

Anf. 6 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag har några frågor till Per Åsling som i allra högsta grad rör samhällsekonomin, om möjligheterna att finansiera vår gemensamma kaka. Frågorna gäller de planer som har framkommit de senaste dagarna som Centerpartiet har för Sverige och framtiden.

Er programkommissions ordförande Per Ankersjö sade att det finns jobb som svenskar inte vill ta och att det behövs en helt fri invandring för att tillsätta de jobben. Han var rak med att jobben ska tillsättas till lägre löner. Jag ställde en fråga i kammaren i ett ärende som rörde ett annat utskott, och jag fick inte något svar, men jag kan ställa frågan igen.

Den första frågan handlar om vilka jobb svenskar inte vill ha. Vilka löner är det tänkt att de ska ta jobben till? På vilket sätt påverkar Centerpartiets politik, om den ger genomslag i framtiden, möjligheten att finansiera vår gemensamt finansierade välfärd och samhällsekonomi?

Anf. 7 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Centerpartiet har tillsatt en idéprogramgrupp som har haft ett uppdrag att ta fram ett idéprogram. Uppdraget var att ta fram en vision för en önskad samhällsutveckling i ett långsiktigt program. Det är fråga om ett Sverige som är öppet och generöst och där människor under stor frihet kan växa. Det ska vara ett underifrånperspektiv där både enskilda individer och företag får större friheter.

Det är bra att ta den debatten. Det är viktigt att någon initierar hur vi vill att världen ska se ut i framtiden, hur vi vill att människor ska få röra sig mellan olika länder och regioner och på sätt nå självförverkligande och bidra till samhällets utveckling.

Jag kommer från Jämtland. I både östra och västra Jämtland finns en inflyttning på flera områden. I Kall i västra Jämtland har människor flyttat in, startat företag och ökat befolkningsunderlaget, och på så sätt har

samhällsservicen stärkts. Vissa hävdar att skolan i Kall finns kvar tack vare inflyttningen.

Jag kan på motsvarande sätt ta fram exempel från Bräcke kommun dit det under senare tid har kommit många människor från inte minst Tyskland och Holland. De har startat verksamhet och bidragit till att det har blivit en tillväxt i den lokala ekonomin. Det är väsentligt att lyfta fram.

Anf. 8 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag får erinra om att replikskiftena ska gälla utgiftsområde 2.

Anf. 9 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag anser att mina frågor gäller utgiftsområdet och våra möjligheter att finansiera utgiftsområdet i framtiden.

Till vilka löner ska man vara beredd att ta dessa jobb? Vilka jobb är det som svenskarna inte vill ha? På vilket sätt undergräver eller inte undergräver – jag menar att det undergräver – detta våra möjligheter att finansiera utgiftsområdet?

Per Åsling talar om Kall och befolkningsförändringar i Jämtlands inland. Jag kan förstå att det för vissa kommunala fastighetsbolag är intressant att människor bosätter sig där så att de får in en hyra. Men det är inte så det kommer att se ut i Sverige, Per Åsling. Med en helt fri invandring, som ni föreslår, kommer många kommuner att gå på knäna betydligt mer än i dag. Per Åsling vet mycket väl att den gemensamma kakan ska betalas med skattemedel – skattebetalarnas pengar. Det gäller även jämtländska skattebetalares pengar. Vår gemensamma kaka är inte oändlig.

Jag kan själv svara på frågan om löner eftersom Per Åsling inte vill göra det. Jag har träffat människor som städar i Stockholm för under 10 000 kronor i månaden på heltid. Jag har träffat människor som utför avancerade redovisningstjänster för 12 000 kronor i månaden. Men det är kanske för höga löner för Centerpartiet. Vilka löner ska de jobba för? På vilket sätt ska vi beskatta de lönerna för att finansiera vår gemensamma välfärd och utgiftsområdet?

Anf. 10 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Jag är förvånad över Sällströms inlägg. Ta kontakt med verkligheten.

Människor kommer till Sverige därför att de befinner sig i krig och de är tvungna att fly för sina liv. Människor kommer hit därför att de vill återförenas med familjer. Människor kommer hit därför att de flyttar från tätbefolkade områden till svensk landsbygd eftersom de anser att de kan förverkliga sina liv där, kan jobba som företagare eller ta en anställning. Det är väsentliga utgångspunkter för ett parti som Centerpartiet, som vill skapa ett samhälle som är bra för alla människor, där alla människor behövs, där vi öppnar för en större mångfald i samhället.

Dessa människor som kommer hit, Sven-Olof Sällström, bidrar till det svenska välståndet, bidrar till den svenska samhällsökonomi och bidrar till att alla får det bättre.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 11 §.)

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2012/13:FiU3
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2012/13:1
delvis).

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Anf. 11 PIA NILSSON (S):

Herr talman! Sveriges ekonomi har gjort tydlig halt. Tillväxten bromsar in, varslen ökar, arbetslösheten stiger. Pessimismen breder ut sig. Prognoserna är dystra. Största möjliga avvaktan råder.

Är det en konjunktursvacka eller är det en kris? Är det samma magnitud i de dystra prognoser som levereras i dag jämfört med krisåren 2008–2009? Det finns inget tydligt svar eftersom det är hart när omöjligt att i dagsläget veta hur konjunkturen kommer att utvecklas de närmaste åren. Kvalificerade gissningar är vad vi får förhålla oss till.

Verkligheten har även hunnit i kapp finansminister Anders Borg som för bara några månader sedan försvarade sin tillväxtprognos på 2,7 procent för nästa år men som nu tvingas retirera. En reviderad prognos sägs komma vilken dag som helst.

Herr talman! Det försämrade ekonomiska läget påverkar i allra högsta grad utvecklingen i våra kommuner och landsting. I år kommer resultatet att bli rekordartade 18 miljarder, men det beror främst på återbetalda premier från Afas sjukförsäkring. Det faktiska resultatet hamnar på en betydligt lägre nivå – drygt 6 miljarder.

Från SKL rapporteras nu att ett flertal kommuner och landsting tar höjd för sämre ekonomiska tider genom att införa stopp för nyanställningar, stopp för återanställningar och stopp för inköp – kombinerat med skattehöjningar – för att klara en budget i balans.

Regeringen räknar med ett överskott för kommunsektorn de kommande åren på mellan 11 och 13 miljarder. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, är däremot mer pessimistiska och beräknar att resultatet nästa år kommer att landa på 9 miljarder. Ett resultat på 8–9 miljarder ger intryck av en ekonomi i god ordning, men det spretar betänkligt. En tredjedel av kommunerna och nästan hälften av landstingen beräknas ha underskott.

Men, herr talman, för att nå ett överskott på 9 miljarder förutsätts att statsbidragen höjs med 2 procent årligen och att kommunalskatten ökar med 40 öre jämfört med dagens nivå. Det krävs alltså både höjda statsbidrag och höjd skatt för att nå målet om god ekonomisk hushållning, enligt Sveriges Kommuner och Landsting.

Efter att regeringen tvingats backa om besparingar på gymnasieskolan slipper kommunerna åtminstone en neddragning av statsbidraget, men i övrigt finns inga nya förstärkande bidrag aviserade från regeringen.

Herr talman! Det finns flera orsaker till den ansträngda ekonomin framöver. En är kostnadstrycket från de demografiska förändringarna. Vi får fler barn och fler äldre, vilket är glädjande, men det ställer ökade krav på kommunsektorn. En annan orsak är ett ökat investeringsbehov. Skolor har blivit uttjänta, och en effektivare vård kräver en annan typ av sjukhus.

Värst drabbade av de ekonomiska försämringarna är landstingen. I fjol, herr talman, gick 17 av de 20 landstingen med underskott, och de kommande åren ser det ekonomiska läget mycket ansträngt ut. Trots att det pågår ett omfattande arbete med att effektivisera verksamheterna tvingas många landsting höja skatten redan nästa år.

Herr talman! Att den samhällsekonomiska utvecklingen och oron i omvärlden även påverkar ekonomin för kommuner och landsting är nog lika sant som amen i kyrkan. Men regeringen kan inte undandra sig sitt ansvar genom att lägga all skuld i knäet på krisande euroländer. De beslut som regering och riksdag fattar påverkar i allra högsta grad kommunernas ekonomi.

Det tydligaste exemplet är arbetsmarknadspolitiken eller snarare bristen på densamma. Arbetslösheten närmar sig 8 procent och 400 000 svenskar står utan jobb samtidigt som företag inte hittar kompetent arbetskraft. Allt fler arbetslösa försörjs via socialbidrag.

När kommunerna tvingas betala 11 miljarder i socialbidrag, herr talman, minskar utrymmet för satsningar på till exempel skolan, som är i stort behov av förstärkningar. De senaste i raden av kunskapsmätningar visar återigen att svenska elever tappar i förhållande till andra länders, den här gången i något så grundläggande som läsförståelse. Resultaten i grundskolan har sjunkit sex år i rad.

Herr talman! Kommunerna drabbas dubbelt av arbetslösheten, dels genom uteblivna skatteintäkter, dels genom ökade kostnader för socialbidrag. Välfärden tar stryk. Då krävs politisk handlingskraft.

Därför blir jag lika förvånad varje gång Alliansens företrädare påstår att man har lyckats stärka arbetslinjen och fått fler i arbete. Arbetslösheten har skenat i väg till 8 procent, ungdomsarbetslösheten växer för var dag, och kommunerna tvingas betala 11 miljarder i socialbidrag.

Det är dags, herr talman, för Alliansen att våga se verkligheten i vitögat och inte gömma sig bakom illusionen om att ha förstärkt arbetslinjen.

Och vad händer med skatteutjämningsystemet? Regeringens ovilja att ta itu med den viktiga frågan är häpnadsväckande. Varje gång ansvarigt statsråd Peter Norman fått frågan har svaret varit likalydande: Beredning pågår. En enig utjämningskommitté lade i april förra året fram förslag på en rad förändringar, men ingenting har hänt sedan dess. Många kommuner förlorar miljonbelopp på grund av regeringens handlingsförlamning. Så plötsligt förra veckan aviserade statsrådet Norman att något är på gång. Vad återstår att se.

Herr talman! Redan i november ställde sig majoriteten i riksdagen bakom regeringens budgetramar för 2013. När det beslutet fattades reserverade vi oss till förmån för vårt förslag. Förslaget har fallit, men vi vidhåller vår politik och anser att anslaget till kommunsektorn borde ha varit 1,7 miljarder högre än regeringens belopp – pengar som gör skillnad.

Det handlar om stimulansbidrag till barnomsorg på obekvämt arbetstid, om resurser till förskoleklasser så att fler barn får en bra start på sin skolgång och om rejäla satsningar på att förbättra elevernas resultat i skolan genom minskade klasstorlekar.

Men störst av allt är jobbpolitiken. Vi erbjuder utbildningskontrakt till ungdomar som saknar gymnasieutbildning. Vi satsar på bristyrkesutbildningar och introduktionsjobb. Unga och långtidsarbetslösa erbjuds

riktiga jobb med avtalsenliga villkor i stället för fas 3. Vi förstärker sjukförsäkringen. Vi förbättrar arbetslöshetsförsäkringen.

Detta, herr talman, är förslag som leder till fler arbeten, till högre skatteintäkter och till minskade socialbidrag. Det kallar jag politisk handlingskraft.

Herr talman! Svensk ekonomi gör tydlig halt. Tillväxten bromsar in. Arbetslösheten ökar. Skatteintäkterna minskar. Största möjliga avvaktan råder. Alla håller andan.

Då duger det inte att så ensidigt lägga skulden i knäet på krisande euroländer. Då krävs handlingskraft som förmår skapa förutsättningar för fler i sysselsättning och förbättrad matchning på arbetsmarknaden. Då skapas också utrymme för Sveriges kommuner och landsting att utveckla och förbättra skolan, vården och omsorgen.

Herr talman! Misslyckad jobbpolitik kostar, och det är kommunerna som får stå för notan. Detta är inte rimligt!
(Applåder)

Anf. 12 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Kommuner och landsting står för mycket av den välfärd som vi alla är i behov av och som gör Sverige till ett bra och tryggt land att leva i. Tack vare den verksamhet som pågår varje dag, vecka och månad i kommuner och landsting kan vi alla räkna med en sjukvård av hög kvalitet när vi blir sjuka, en äldreomsorg som tar hand om våra gamla och en skola som utbildar våra barn.

Men för att man ska kunna hålla hög kvalitet inom ett område krävs det som vanligt också tillräckliga resurser för att klara verksamheten.

Som vi hörde i det tidigare inlägget beräknas kommunerna i år gå med överskott. Men redan kommande år flaggar Sveriges Kommuner och Landsting för att ekonomin kommer att försämrats för kommun- och landstingssektorn. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting kommer, som vi hörde, en tredjedel av kommunerna och nästan hälften av landstingen att ha underskott under kommande år. Många av landets kommuner och landsting kommer att tvingas höja skatten.

Sveriges Kommuner och Landsting räknar med att kommunsektorns resultat, utan högre statsbidrag och utan de skattehöjningar som man tvingas till, kommer att falla successivt ned till minus 10 miljarder kronor år 2016, enligt deras beräkningar.

Herr talman! En viktig anledning till det är självklart arbetslösheten. När varslen i dag duggar tätt över Sverige är det tydligt att det kommer att få konsekvenser även för kommun- och landstingssektorn. Enligt de flesta prognoser kommer arbetslösheten att öka ytterligare, från redan höga nivåer, under de kommande åren. En ökad arbetslöshet minskar självfallet skattebetalningarna till kommunerna. Samtidigt kommer detta också, som vi hörde i tidigare inlägg, att öka kommunernas kostnader för försörjningsstöd. Det finns en mycket tydlig orsak till det. Det är att regeringens politik har medfört försämringar av trygghetssystemen som gör att en mycket stor del av befolkningen inte längre omfattas av a-kassa och sjukförsäkring.

Allt fler av dem som inte får sina resurser från a-kassa eller sjukförsäkring hänvisas i stället till kommunernas socialkontor. Det krävs att

man går till kommunen för att få sin försörjning och få en ekonomi så att man klarar sig.

Detta är självklart bekymmersamt, inte minst för den enskilde som ju får en väldigt dålig ekonomi men självfallet också för kommunerna som får svårt att få ekonomin att gå ihop. Det är uppenbart att det i slutändan riskerar att leda till nedskärningar i välfärden, i vården, skolan och omsorgen. Sammantaget riskerar den här utvecklingen att leda till att Sveriges kommuner och landsting kommer att förlora många miljarder under de kommande åren i minskade intäkter och ökade utgifter.

Jag förutspår att vi från regeringspartierna kommer att få höra att man följer utvecklingen i kommunsektorn och är beredd att gå in med insatser om det skulle behövas. Det är en retorik som vi har hört tidigare från regeringspartiernas sida.

Frågan som jag ställer mig är om regeringen kommer att upprepa samma misstag som man gjorde vid krisen 2008–2009. Vi minns alla att det då kom tydliga varningar, precis som vi ser nu, om att ekonomin i kommun- och landstingssektorn skulle försämrans. Varslen skulle sprida sig även till kommunsektorn. Vi från oppositionen och Miljöpartiet krävde då att man skulle möta detta med aktiva åtgärder, att man skulle skjuta till de resurser som krävdes till kommuner och landsting så att de skulle kunna undvika att säga upp sin personal och skära ned i just den välfärd som vi alla anser är viktig.

Regeringens respons var att i varje debatt säga nej, nej, nej. Varje gång vi krävde mer resurser sade man nej tills man helt plötsligt efter lång tid vände 180 grader och sade: Ja, vi skjuter till resurser. Det behövs krisåtgärder för att möta kommunernas och landstingens dåliga ekonomi.

Problemet var bara att då var det för sent. Då hade kommunerna och landstingen redan fastställt sina budgetar. Man hade tvingats anpassa sig till den försämrade ekonomin. Man tvingades säga upp människor ur välfärden. Man drog ned på just de verksamheter som vi borde värna och klara av under en ekonomisk nedgång. De som fick betala för regeringens hantering av kommunsektorns ekonomi var de unga, barnen i skolan och de äldre.

Jag vill gärna höra från regeringsföreträdarna här i dag om man kommer att agera på ett annat sätt den här gången om ekonomin visar sig bli ännu sämre eller om man kommer att göra om sitt misstag som man gjorde vid krisen 2008–2009.

Herr talman! Vi i Miljöpartiet tänker inte stå passiva. Vi föreslår ett antal olika förstärkningar av kommunernas och landstingens verksamheter under de kommande åren. Exempelvis anser vi att kommunerna ska ta ett stort ansvar för att hjälpa till med att minska arbetslösheten, inte minst bland unga. Därför föreslår vi att alla Sveriges unga mellan 16 och 17 år ska erbjudas sommarjobb och utvecklad praktik. För att det inte ska belastas kommunernas ekonomi och välfärden föreslår vi att vi skjuter till närmare 2 miljarder till kommunsektorn under de kommande fyra åren.

Vi tycker också att kommunerna ska få ett mer utpekat ansvar för att hjälpa unga in i arbete. Arbetsförmedlingen skulle behöva ett tydligt ansvar och ett uppdrag att samverka med kommunerna för att tillsammans ge det stöd och den hjälp som behövs individuellt för unga att komma i arbete. Genom en sådan samverkan skulle de unga slippa att

som i dag bollas runt mellan olika instanser och olika utövare av verksamheter.

Vi tror också att matchningen till jobb skulle kunna förbättras avsevärt. Det finns många exempel runt om i kommunerna där det funkar alldeles utmärkt. Det skulle behöva göras mer generellt runt om i Sverige. För att kunna möjliggöra en sådan verksamhet avsätter vi pengar till kommunsektorn, till exempel till Navigatorcentrum där arbetsförmedling och kommun kan samverka för att få unga i arbete.

Men, herr talman, det behövs också riktade insatser för att få en ökad kvalitet i välfärden inom kommun- och landstingssektorn. Inte minst kan vi se att det gäller inom äldreomsorgen, där ett antal olika vårdskandaler har visat på hur stora brister det kan finnas i vården av våra äldre. Det visar också vilka konsekvenser minskade resurser till välfärden kan få.

Från Miljöpartiets sida vill vi möta det med aktiva åtgärder. Vi föreslår en satsning på totalt 4 miljarder kronor under de kommande åren, just för att kunna se till att det blir en ökad bemanning och bättre villkor för dem som arbetar inom äldreomsorgen. Kombinationen av våra satsningar skulle ge en mer rimlig arbetssituation för personalen, bättre personalförsörjning och därmed bättre vård och omsorg för de äldre.

Herr talman! Även skolan behöver förbättras avsevärt. Det visar inte minst utvecklingen – allt färre verkar nå kunskapsmålen. Sverige sjunker år efter år i jämförande studier av elevernas kunskaper. Då måste det skjutas till mer resurser till skolan.

Miljöpartiet satsar över 8 miljarder under fyra år på kompetensutveckling för Sveriges lärare och därmed också högre lönenivåer för lärarkåren. Det finns forskning som tydligt visar på en stark korrelation mellan lärarnas kompetensutveckling och elevernas kunskapsutveckling. Vi tycker att det är dags att lyssna på den forskningen och satsa på kompetensutveckling för lärarna, som har visat sig vara ett väldigt träffsäkert sätt att höja kvaliteten i skolan. Vårt förslag om en tydlig koppling mellan kompetensutveckling och avtal mellan fackliga företrädare och huvudmännen i skolan kommer att leda till högre lönenivåer och därmed högre status för läraryrket i Sverige, och det är något som verkligen är nödvändigt.

I stället för regeringens misslyckade skolsatsningar, som får göras om, dras tillbaka och revideras, föreslår Miljöpartiet en tydlig satsning på ökade resurser till skolan. Det är vad vi anser att skolan behöver.

Utöver detta föreslår vi en satsning på högre kvalitet i fritidsverksamheten och bättre elevhälsa. Fritidshem är avgörande för att ge våra barn en meningsfull fritid men också som ett redskap för att nå kunskapsmålen. Tyvärr har vi under en lång tid sett nedskärningar som har gjort att storleken på barngrupperna på fritidshem har ökat från 18 barn till över 40 barn under de senaste 20 åren. Det är en fullständigt ohållbar situation.

Miljöpartiet anser att det behövs utökade resurser så att fritis kan vara den positiva plats för lärande och stimulans som våra barn har rätt till. Vi ser hur regeringen tvärtom genom olika reformer har sparat in, till exempel den nya gymnasiereformen som man har ansett skulle ge besparingsmöjligheter för skolan. Nu har man tillfälligt stoppat besparingarna. Men frågan är hur länge det kommer att hålla, hur länge regeringen

kommer att kunna hålla fingrarna borta från att skära ned på kommunernas resurser till skolan.

Herr talman! Vi anser att det även behövs förstärkningar på klimatsidan till kommunerna. Vi vill göra om den succé som det var att ha ett klimatinvesteringsprogram som gjorde att kommunerna kunde göra investeringar i att minska sina utsläpp och samtidigt ge många nya arbetstillfällen runt om i Kommunsverige. Där föreslår vi nya insatser i budgeten.

Det behövs också, tyvärr kan man säga, insatser för att klimatanpassa Sveriges kommuner. Vi ser hur vi närmar oss en värld med fyra graders uppvärmning om inte utsläppen kan minskas. Det kommer att få stora konsekvenser. Det mest lönsamma är att förebygga innan katastrofen inträffar, att anpassa vårt samhälle. Även här föreslår Miljöpartiet satsningar till kommunerna för att de ska kunna rusta sina samhällen för att möta klimatförändringen.

Utöver dessa riktade insatser till kommunerna föreslår vi under utgiftsområdet satsningar på generella stöd till kommunsektorn. Under de fyra åren som budgeten omfattar är det sammanlagt 7 miljarder kronor för generella bidrag till kommunerna som Miljöpartiet föreslår i sitt budgetalternativ.

Herr talman! Eftersom riksdagen redan har beslutat om de ramar som gäller budgeten, där vårt förslag tyvärr blev nedrustat, kan vi inte längre göra de satsningarna. I stället väljer vi att redovisa våra synpunkter på vilka kvalitetsförstärkningar och resursförstärkningar som behövs för kommunal- och landstingssektorn i ett särskilt yttrande i ärendet.

Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Sveriges Kommuner och Landsting har gjort en enkätundersökning som visar att nästan hälften av landets kommuner planerar riktade besparingar och att 20 procent höjer avgifter. Cirka var tredje kommun beräknas gå med underskott nästa år, och väldigt många landsting drar ned på sjukvårdspersonal. Vi kan se det i Skåne, Stockholm, Uppsala och så vidare. Varken kommuner eller landsting kommer att klara en god ekonomisk hushållning år 2013.

Enligt Konjunkturinstitutets olika beräkningar har den kommunfinansierade sysselsättningen minskat med 21 000 personer mellan 2006 och 2011. I och med att befolkningen under samma tidsperiod ökade med 350 000 personer har det resulterat i minskad personaltäthet och försämrad kvalitet på en rad områden. Behoven av fler anställda och ökade resurser till kommuner och landsting är med andra ord stora.

Vi står inför ett vägval. Antingen fortsätter vi på den inslagna vägen med allt mindre resurser i förhållande till de behov som finns i välfärden och med arbetsvillkor som ofta är långt ifrån goda. Eller så väljer vi en väg med mer resurser och ökad kvalitet genom fler anställda och bättre arbetsvillkor i form av fasta heltidstjänster och ett ökat inflytande.

När vi tittar på partiernas olika budgetförslag för kommunsektorn kan vi tydligt se att för de borgerliga partierna är sänkta skatter överordnat allt annat. Sänkt bolagsskatt är viktigare än fler anställda i äldreomsorg, förskola och skola. Redan har 100 000 tvingats sluta jobba helt eller gått ned i arbetstid för att den offentliga äldreomsorgen inte är tillräckligt utbyggd. Frågan är hur regeringens arbetslinje rimmar med det.

Är det så att kvinnors arbetskraft inte anses vara tillräckligt viktig eller att det arbete som utförs av professionell personal i äldreomsorgen lika gärna kan utföras oavlönat hemma?

Jag vill påstå att äldreomsorgen är vår tids stora feministiska fråga. Om inget görs, vilket verkar vara regeringens linje, kommer de kvinnor och män som en gång slogs för dagis åt alla tvingas se sina barn gå ned i arbetstid eller sluta jobba helt för att ta hand om dem.

För att klara de växande behoven inom äldreomsorgen behöver antalet anställda öka med 70 procent fram till år 2050 för att hålla samma kvalitet som i dag. Då behövs såklart ökade resurser men också bättre arbetsvillkor.

I dag är fyra av tio som jobbar inom äldreomsorgen visstidsanställda. Sex av tio tvingas jobba deltid, och genomsnittsåldern för en visstidsanställd undersköterska är så hög som 35 år. Så kan vi inte ha det. Därför föreslår Vänsterpartiet en lagstiftning för rätt till fasta jobb på heltid.

Det behövs också fler anställda i äldreomsorgen i dag och i framtiden. Vi anslår därför 4 miljarder de närmaste tre åren till en särskild satsning för att öka bemanningen och kvaliteten inom äldreomsorgen. Det är vårt vägval.

Staten vältrar över alltmer ansvar på kommunerna för arbetslösheten. Det syns inte minst på att kostnaderna för försörjningsstöd har ökat med 25 procent sedan 2006. År 2011 tvingades 12 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år leva på socialbidrag. Var fjärde ensamstående förälder tvingades söka socialbidrag.

Nedmonteringen av a-kassan har lett till ett kraftigt ökat bidragsberoende. I dag får fler ersättning från socialkontoren än från arbetslöshetsförsäkringen, trots att vi har massarbetslöshet.

Arbetslösa ska kunna försörja sig utan att gå till socialen, menar vi. Vi måste ha en regering som tar ansvar för arbetsmarknadspolitiken i stället för att lasta över ansvaret på kommunerna.

I dag saknar två tredjedelar av de inskrivna vid Arbetsförmedlingen rätt till a-kassa. Förutom att de får en svår ekonomisk situation innebär det en minskad efterfrågan i samhället och att den arbetslöse inte får ta del av Arbetsförmedlingens program på samma villkor som de som uppstår a-kassa.

Neddragningarna av de arbetsmarknadspolitiska insatserna får konsekvenser i ökad långtidsarbetslöshet. Den har ökat med 70 procent sedan 2006, och antalet som har varit arbetslösa i två år eller längre har ökat med 188 procent. Vi får en sämre fungerande arbetsmarknad och en sämre ekonomisk utveckling eftersom färre kan bidra.

Vänsterpartiet anser att grundförsäkringen i arbetslöshetsförsäkringen ska förändras så att den omfattar fler än i dag. Alla som har varit arbetslösa tre månader eller längre, står till arbetsmarknadens förfogande och deltar i de aktiviteter de ska omfattas av våra föreslagna lagförändringar.

Om fler har a-kassa kan de kommunala arbetsmarknadsprogrammen kraftigt minskas och alla arbetssökande i stället erbjudas bättre stöd från Arbetsförmedlingen. Det skulle öka värdigheten, förbättra samhällsekonomin och förbättra möjligheterna för den arbetslöse att få ett jobb.

Herr talman! För oss är det avgörande att alla elever ska ha lika tillgång till utbildning och lika kvalitet på sin utbildning. Skolan ska kompensera för elevers olika förutsättningar. Utbildningen ska vara likvärdig.

De senaste decenniernas skolreformer har fört oss allt längre bort från målet en likvärdig skola. Kunskapskillnaderna och segregationen ökar. Alltför många elever lämnar grundskolan respektive gymnasiet utan fullständiga betyg. Utvecklingen måste vändas.

Vi gör därför en satsning på högre kvalitet och bättre kunskap i skolan. Satsningen innehåller flera delar som kompletterar varandra. Vi anslår 1 skolmiljard per år i riktade statsbidrag som Skolverket ska fördela direkt till de elever och de skolor som har de största behoven.

Därutöver anslår vi 6 miljarder kronor de närmaste tre åren som riktade statsbidrag för att successivt öka lärartätheten i skolan generellt. Det behöver skolan, det behöver barnen och det behöver Sverige.

Herr talman! Tankesmedjan Sektor 3 har nyligen gjort en opinionsundersökning som visar att endast 3 procent av svenska folket skulle välja ett vinstdrivet företag i välfärden. Övriga skulle välja det offentliga, icke vinstdriven organisation eller företag med restriktioner på vinst.

Sektor 3 är orolig över den utveckling man ser med en ökad monopolisering av storföretag. Deras slutsats är att dagens system inte främjar mångfald utan gynnar storbolagen. Detta kunde vi nyligen läsa i en debattartikel i Svenska Dagbladet.

Det som skiljer Sveriges privatiserade välfärd från andra länders är dels att vi inte reglerar den, dels att vi tillåtit en betydligt starkare ägar-koncentration. I till exempel USA har de tio största bolagen "endast" 13 procent av hemsjukvården. I Sverige har två riskkapitalbolag 50 procent av den privatiserade äldreomsorgen, och bägge är registrerade i skatteparadis. Tio privata skolaktiebolag, ofta ägda av riskkapitalbolag, har 40 procent av skoleleverna. Vi ser en alltmer oligopolistisk struktur i den privatiserade välfärden.

Det skärs guld med täljkniv. Glada Hudikgymnasiet har 22 procent i vinstmarginal, Lunds fordonstekniska 29 procent, Kitas utbildning AB 28 procent och så vidare. Det är dessutom tre gånger lönsammare att bedriva äldreomsorg än att ha ett elbolag. Sjukvård, utbildning och omsorg har en högre beräknad avkastning än banker. Hela 8,7 miljarder togs ut i vinst 2010, vilket motsvarar lönen för 22 000 undersköterskor.

Moderaten Gunnar Hökmark hävdar att vinster i välfärden är "en förutsättning för social trygghet och välfärd". Det är naturligtvis nonsens. Få kan väl tro att det är vinstintresset som har byggt upp den svenska välfärden.

I dag anser åtta av tio svenskar att företag inte borde tillåtas plocka ut vinster från den skattefinansierade välfärden.

För oss är en förutsättning för en riktigt bra välfärd att kvaliteten och behoven sätts främst. Vi menar att kommersialiseringen pressar både privat och offentlig välfärd att sätta lönsamheten före behov och kvalitet och att människor bemöts alltmer utifrån hur lönsamma de är i stället för utifrån behov.

Vänsterpartiet föreslår att skattemedel inte ska kunna gå till vinstsyftande och vinstutdelande företag i vård, skola, förskola och omsorg. Kooperativa och ideella företag berörs inte. Privata bolag kan omvandlas till aktiebolag med vinstutdelningsbegränsning.

Då kan alla som har ett reellt intresse av att utveckla kvaliteten i välfärden, det vill säga de som inte gör det för pengarnas skull, fortsätta, och mindre aktörer som stiftelser, organisationer och föreningar får bättre

möjligheter. Drygt 8 miljarder skulle då kunna användas till vård, skola och omsorg – pengar som nu går till vinster.

Men Gunnar Hökmark skulle uttrycka det så här: Det är en attack på det egna livet att förbjuda vinster i välfärden. Så talar en tvättakta moderat.

Herr talman! Värdet av statsbidragen urholkas i takt med kommunernas pris- och löneökningar eftersom de inte räknas upp. Vänsterpartiet föreslår därför att de generella statsbidragen till kommunerna värdesäkras genom att de automatiskt räknas upp för pris- och löneförändringar. Denna reform kostar ungefär 2 ½ miljard per år, men vi menar att det är absolut avgörande för att kvaliteten i kommunernas välfärdstjänster ska upprätthållas. Annars sker en årlig urholkning som vi inte vill ha.

För oss är en väl utbyggd välfärd helt avgörande för den ekonomiska utvecklingen och för kvinnors levnadsvillkor. Det är ett fundament för jämställdhet och jämlikhet. Därför väljer vi att kraftigt öka anslagen till vård, skola och omsorg. Vi väljer en väg där drygt 50 000 fler kan anställas i välfärden inom de närmaste tre åren. Vi menar nämligen allvar när vi säger att vi behöver och vill se en bättre kvalitet i välfärden. Det är vårt vägval.

Herr talman! Vår budget har fallit, men vi har lämnat ett särskilt yttrande som beskriver våra olika förslag.

Anf. 14 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M):

Herr talman! I dag debatteras utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Det är ett område som behandlar anslag till kommunalekonomisk utjämning. Det uppgår i år till 85 603 miljoner kronor. Det är en höjning med 3,6 miljarder jämfört med 2012. Där ingår två anslag som går till utjämningsbidrag till LSS-kostnader på 3 297 miljoner kronor och organisationer inom det kommunalekonomiska området på 5 350 000. Totalt uppgår anslagen inom utgiftsområdet till 88 905 miljoner kronor 2013.

Den stora delen av våra välfärdstjänster har sin hemvist i Kommun- och Landstingssverige i form av vård, skola och omsorg. Olika utskott i denna riksdag har debatterat och beslutat i sakfrågorna inom ramen för sitt respektive utgiftsområde. Dessa lokala och regionala verksamheter som genomförs i våra kommuner och landsting är de som i huvudsak finansierar verksamheten genom kommunalskatter till primärkommuner, landsting och regioner.

Kommun- och Landstingssverige ser olika ut, inte bara geografiskt utan även när det gäller utförning och styrande majoriteter och minoriteter. Detta innebär att det till allra största delen är våra beslutsfattare på kommun-, region- och landstingsnivå som tillsammans med sina partier äger att styra och utforma verksamheterna på den egna arenan.

Alla kommuner, landsting och regioner lever under samma regering och samma regelverk. Det går inte ihop med debattinläggen från oppositionen om att allting är så förfärligt och att det alltid saknas pengar. Två kommuner som ser likadana ut kan ha ekonomier som ser olika ut trots att man har samma regering. Trots att det är två likvärdiga kommuner med samma förutsättningar skiljer de sig åt och har olika utslag vad beträffar placeringar i jämförelser och rankingslistor.

Två lärare och allt annat lika, det vill säga att de lever under samma regering, samma riksdag, samma regelverk och jobbar på likvärdiga skolor, kan ge elever undervisning som ger helt olika resultat.

Hur kan det komma sig att det på det ena av två äldreboenden i två likvärdiga kommuner finns möjlighet att arrangera solterapi, göra utflykter och ha frågesport men inte på det andra?

Hur kan det komma sig att Greta som behöver få hemhjälp medan hon duschar och som ber att få sängen bäddad kan få detta på en ort men inte på en annan?

Varför säger jag då detta? Jo, därför att det dagligen fattas beslut långt från Sveriges riksdag vilket gör att olika personer kommer att möta andra människor och gemensamt forma den verksamhet som är allra närmast. De styrs av förvaltningar som styrs av politiska beslut på lokal och regional nivå där samma mängd pengar leder till helt olika resultat. Med det vill jag säga att det spelar roll hur man väljer att genomföra sin verksamhet och hur man använder sina ekonomiska medel i såväl högkonjunktur som lågkonjunktur.

Det vi har sett i samband med finanskrisen är ett behov av att lokalt kunna konjunkturspara för att ge bättre förutsättningar för en mer hållbar ekonomi över konjunkturcyklerna i kommuner och landsting. Därför debatterade och beslutade riksdagen den 28 november om den kommunala utjämningsreserven. Det var en av de saker som debatterades här förra året och som det beslutas om den 1 januari 2013.

I dagens debatt talar vi om drygt 8,5 miljarder som utgör den kommunalekonomiska utjämningsreserven. Utjämningsreserven är även den under utredning. Regeringen har satt ett startdatum för kommande förslag till den 1 januari 2014. Man har lovat att komma med besked till kommuner, landsting och regioner för att de ska kunna planera för detta.

Till följd av finansieringsprincipen kompenseras kommuner för reformering av gymnasieanslaget genom att beloppet inför 2013 höjs med 895 miljoner jämfört med innevarande år.

De pengarna kommer att ge utökad undervisningstid i matematik, lärarlegitimation, en tandvårdsreform och mycket annat. Andra ekonomiska regleringar är höjt särskilt grundavdrag för pensionärer, skatteavtal mellan Sverige och Danmark, sänkt fastighetsavgift för hyreshus samt tillfällig justering av kompensation för ändring i socialtjänstlagen avseende anhörigstöd.

Herr talman! Att hjälpa kommunerna med sitt välfärdsuppdrag har varit centralt för Alliansen för att säkerställa en god kvalitet och hög tillgänglighet under ekonomiskt svåra tider. Totalt har kommunernas ekonomi stärkts med 31 miljarder kronor sedan 2009. Detta genom en temporär höjning av de generella bidragen från 2009 till 2011 med 21 miljarder kronor samt en permanent höjning med 5 miljarder kronor 2011.

Inom sjukvården syftar en särskild kömiljard till att korta köerna och göra sjukvården mer tillgänglig. Detta incitament har inneburit så stora förbättringar över hela landet att samtliga landsting fick dela på kömiljarden 2011.

Inom äldreomsorgen har Alliansen gjort omfattande satsningar för att stärka kvaliteten. Alliansen har tillfört, äldreomsorgen ca 7 miljarder kronor sammanlagt under åren 2007 till 2012. Socialstyrelsen har sam-

manlagt betalat ut ca 4,6 miljarder kronor i stimulansbidrag från 2007 till 2010.

Mellan 2011 och 2014 satsar Alliansen totalt drygt 4 miljarder kronor på att få sjukvården och omsorgen om de mest sjuka äldre att fungera bättre och effektivare. För att stärka kompetensen och utvecklingsmöjligheterna för dem som arbetar i äldreomsorgen har Omsorgslyftet och en nationell satsning på enhetschefer införts.

Detta har skett under en tid då vår omvärld måste göra besparingar medan vi har möjlighet att satsa.

Med det vill jag yrka bifall till förslaget i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 15 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Sedan 2006 har långtidsarbetslösheten ökat med 70 procent i Sverige. Det gäller dem som har varit arbetslösa sex månader eller längre. De som har varit arbetslösa två år eller längre har ökat med hela 188 procent. Eftersom regeringen har förstört arbetslöshetsförsäkringen har det lett till en kraftig ökning av antalet personer som har socialbidrag; 12 procent av dem mellan 20 och 64 år går på socialbidrag. Vi har fått ett ökat bidragsberoende i Sverige.

De som har socialbidrag är i dag fler än de som får ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. Det innebär att de som tvingas gå på socialbidrag i stället för att få ersättning från a-kassan kommer längre bak i de aktiviteter som Arbetsförmedlingen sätter in eftersom man inte har samma rätt att delta som de som får ersättning från a-kassan.

För individen betyder det en ökad ekonomisk otrygghet och sämre möjligheter till utbildning och insatser för att få ett jobb.

Varför ska arbetslösa tvingas till socialkontoren? Vore det inte bättre att de fick omfattas av arbetslöshetsförsäkringen och därmed få tillgång till Arbetsförmedlingens insatser på samma sätt som andra arbetslösa? Två av tre inskrivna vid Arbetsförmedlingen omfattas i dag inte av a-kassan, vilket har lett till en kraftig ökning av kommunernas kostnader för socialbidrag.

Varför ska arbetslösa tvingas till socialkontoren, Ann-Charlotte?

Anf. 16 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik:

Herr talman! Ulla Andersson brukar raljera över bolagsskatterna och tycka att det är fel medicin för den situation vi befinner oss i. Regeringen har gjort en expansiv budget. Det har raljerats över den också och man har tyckt att den skulle vara mer åtstramande; nu tycker man att den ska vara mer expansiv.

Om man inte gör långsiktiga satsningar, det vill säga ser till att Sverige ska klara sig globalt för att kunna konkurrera med länder i vår omvärld, kommer vi inte att kunna se till att folk får arbete. Långsiktiga satsningar som sänkt bolagsskatt gör att företag vill etablera sig här och skapa nya arbetstillfällen så att folk kommer i arbete.

Vi satsar på infrastruktur, forskning och skola. Det är viktigt att ha en bra skola som fungerar. Det finns mycket att göra när det gäller skolan. De som slutar skolan har inte med sig det de ska och hamnar därför lättare i arbetslöshet. Arbetslöshetsförsäkringen ska vara en omställnings-

Prot. 2012/13:47
19 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

försäkring. Vi jobbar långsiktigt med olika insatser för att se till att människor här i landet har arbete.

Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Ann-Charlotte Hammar Johnsson väljer att inte svara på min fråga. Varför ska man tvingas gå till socialkontoret i stället för att omfattas av arbetslöshetsförsäkringen när man är arbetslös? Du svarar inte, Ann-Charlotte Hammar Johnsson.

12 procent av Sveriges befolkning mellan 20 och 64 år tvingas gå till socialkontoret för att klara sitt uppehälle. Med er politik har bidragsberoendet ökat i Sverige. Ni slår sönder fungerande försäkringar. När ni tillträdde hade åtta av tio som var inskrivna hos Arbetsförmedlingen ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. I dag är det ungefär två av tio. Ni slår sönder system och tvingar in människor i en mycket stor ekonomisk otrygghet.

250 000 personer beräknas vara utsatta på arbetsmarknaden, det vill säga att de har mycket svårt att få ett jobb eller är totalt utslagna. Det är denna verklighet som vi befinner oss i. Ni säger till dem: Vi bryr oss inte så mycket.

Ni drar ned på de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Det var det första ni gjorde när ni tillträdde. Sedan har ni inte ens kommit upp till en rimlig nivå i de värsta kriser som vi har haft. År 2008–2009 lade ni mindre än 1 procent på arbetsmarknadsutbildningar. Under krisen på 90-talet lade vi 3 procent på detta. Detta får konsekvenser i ökad långtidsarbetslöshet.

Sedan talade du om bolagsskatten. Forskningen visar att en sänkning av bolagsskatten på fem till tio års sikt *kan* ge en liten ökning av investeringarna. Ni sänker bolagsskatten med 16 miljarder. Det skulle kunna ge löner till 32 000 anställda. Ni kunde ha valt helt andra reformer som kunde ha gett jobb i dag. Ni kunde ha gjort insatser i form av utbildning till arbetslösa. Ni skulle ha kunnat reparera arbetslöshetsförsäkringen och därmed ökat den ekonomiska tryggheten.

Men Moderaternas politik det är att de arbetslösa ska veta sin plats. De ska tvingas gå till socialkontoren och inte omfattas av de försäkringar som vi gemensamt har byggt upp. Det är tydliga moderata värderingar som kommer fram.

Anf. 18 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (M) replik:

Herr talman! Det är uppenbart att Ulla Andersson och jag ser olika på lösningarna för vårt land framöver. Det är lite tragiskt att man använder sådana ord för att pådyvla andra partier hur man tänker.

Men jag ska räkna upp några saker som gäller arbetsmarknaden. Vi har sjösat en ny gymnasieskola och infört en lärlingsutbildning. Vi har initierat diskussioner om hur yrkesintroduktionsavtal mellan parterna, den så kallade jobbpakten, kan stöttas. Vi fattar också beslut om ett ungdomspaket med många arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Vi stärker nystartsjobben för unga genom att stödet fördubblas till den arbetsgivare som anställer personer under 26 år och som varit utan arbete i tolv månader. Ulla Andersson höjer skatter.

Möjligheterna för unga att söka jobb i hela landet ökar genom att åldersgränserna för flyttbidrag sänks för långtidsarbetslösa ungdomar. Vi

förstärker också möjligheterna till en nystart i skolbanken med en satsning på studiemotiverande utbildning på folkhögskolor. Vi höjer studiebidragen för unga som saknar fullständiga betyg från grund- och gymnasieskola.

Vi vidtar alltså en hel del åtgärder. Ändå står Ulla Andersson här och påstår att det inte görs någonting. Allt detta och lite till gör vi för att öka möjligheterna för människor.

Det är skola och utbildning som är det viktigaste av allt. Då krävs det att man gör det från bötjan och på rätt sätt.

Ulla Andersson bor i en stad som heter Gävle, och jag kan göra en jämförelse mellan Gävle och Uppsala i fråga om arbete och företagsklimat. Gävle ligger på plats 236 i fråga om företagsklimat. Sedan 2011 har man gått ned sju placeringar. Uppsala däremot har gått upp 18 placeringar och befinner sig på plats 90. Det är två jämförbara orter. Arbetslösheten i Uppsala är 5,7 procent och i Gävle 8,4 procent.

Det finns mycket att göra på hemmaplan också, Ulla Andersson.

Anf. 19 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Jag har för säkerhets skull tagit med detta gedigna utredningsarbete, nämligen betänkandet från Utjämningskommittén.⁰⁸ om de likvärdiga förutsättningarna för den kommunala utjämnningen. Jag satt med i den kommittén, och det var ett sifferrikt arbete.

Jag måste ställa följande fråga: Hur ser affärsplanen från oppositionen ut när det gäller välfärd och trygghet i kommunerna? Det är den viktigaste frågan över huvud taget.

Man ska komma ihåg att kommunerna till 82 procent är finansierade av skattebetalarnas kommunalskatter. Statsbidragen står för 18 procent. Därför är arbetsmarknaden och sysselsättningen i den privata sektorn grunden för att vi ska ha en bra kommunal omsorg.

Arbetslöshetspartiet Vänsterpartiet har ingenting förstått av detta.

Låt oss titta på varselciffrorna för november för att få en bild av hur krisen ser ut just nu. Det var 393 varsel i den kommunala sektorn under november enligt Arbetsförmedlingen. Det är de senaste siffrorna som jag har tillgång till. Det är möjligt att det har kommit siffror senare. Hur många varsel har det varit i den privata sektorn? Det är fruktansvärda siffror. Det var över 10 000. Det är illa med 393 också. Under krisen 2009 var det lite mer, då var det 1 400–1 700. Det är inte så bra det heller.

Ser man till antalet lediga platser inom den kommunala sektorn – det är också en mycket intressant indikation – var det i november månad enligt Arbetsförmedlingen 15 477 lediga platser. Detta kan jämföras med 13 495 förra året och ungefär 7 900 under det stora krisåret 2009. Detta är den verklighet som vi lever i.

År 2006 uppgick de kommunala intäkterna till ungefär 656 miljarder kronor. I år, 2012, uppgår de till ungefär 841 miljarder kronor. Det är en ganska stor skillnad – ungefär 200 miljarder kronor. För nästa år är det ungefär ytterligare drygt 20 miljarder.

Det är riktigt att kostnadsutvecklingen för den kommunala sektorn inger bekymmer därför att den ökar med ytterligare ungefär 26 miljarder kronor, inte bara med 20 miljarder kronor.

Precis som oppositionen talar om är det en hel del sociala kostnader för ökad arbetslöshet. Det är riktigt att det är på det sättet.

Men vi får aldrig glömma bort vad det är som är basen. Vad är hönan, och vad är ägget? Jo, det är sysselsättningen i den privata sektorn som gör att vi har en ordentlig skattebas. Därför är det så förvånande att stora delar av oppositionen vill öka arbetslösheten i den privata sektorn. Detta är otroligt kontraproduktivt.

Socialdemokraterna vill till exempel höja arbetsgivaravgifterna för ungdomar med i runda slängar 16 miljarder kronor, varav 2 ½ miljard i den kommunala sektorn. Men det föreslår man att kommunerna ska kompenseras för. Men om det är 12, 13 eller 14 miljarder kronor i den privata sektorn som man inte ska kompenseras för, hur många nya jobb ger det? Det är klart att vi får ett sämre skatteunderlag. Det begriper vem som helst. Det behöver man inte vara Nobelpristagare i ekonomi för att förstå. Det räcker att man är vanlig kommunalkamrer, eller ekonomidirektör som jag tror att det heter numera.

Det är riktigt att det kommunala utjämningsystemet spelar en mycket stor roll för många kommuner för att de ska kunna ha både inkomstutjämning och kostnadsutjämning. Under dagen kommer det ett nytt förslag som regeringen offentliggör kl. 10.30. Det vet vi naturligtvis ingenting om än.

Likväl måste jag ta upp en fråga i detta betänkande som har diskuterats mycket och som gäller något som är mycket viktigt för oss alla – det är ingen skillnad mellan partierna – nämligen hur stora grupperna ska vara i förskolan. Sedan 2001–2002 har antalet elever per grupp ökat. Det är pedagogiskt inte bra. Jag tillhörde kommittén, och vi diskuterade väldigt utförligt vad orsakerna är.

Man kommer inte ifrån att en viktig orsak till att det har blivit så – man kan gå till kommunalkamrererna eller kommunstyrelseordförandena – är att det har införts en maxtaxa som inte fanns när systemet kom till 1993–1996. Vad har maxtaxan fått för följd? Jo, vi har fått fler inskrivna i barnomsorgen. Det är pedagogiskt sett jättebra, men det har också fått följden att kommunen har fått ökade nettokostnader. Man har inte kunnat försvara sig på annat sätt än att grupperna har blivit större. Detta är inte bra. Det kan ingen tycka.

En väldigt viktig strukturell fråga att ställa sig är därför hur vi ska se till att bevara god pedagogik i barnomsorgen och samtidigt se till att kommunerna får kompensation för detta. Jag satt som sagt i denna kommitté, och enligt mitt sätt att se var det en sak vi inte kunde diskutera av politiska skäl före valet 2010, nämligen om vi skulle ha en indexuppräknings av maxtaxan hela tiden.

Jag menar att det är en av de viktigaste frågorna. Den berörs inte i kommittébetänkandet, men det är en av de viktigaste frågorna vi måste diskutera: Hur ska kommunerna kunna försvara att man har bättre kostnadstäckning för en bättre barnomsorg i framtiden? Jag menar att man måste se till att kostnadstäckningen blir bättre, och det finns säkert olika möjligheter att göra detta.

Allra sist vill jag ta upp kostnadsutjämnningen, eftersom det förslaget kommer alldeles strax. Detta är väldigt viktigt, eftersom en hel del kommuner får det bättre – det gäller till exempel uppe i Norrbotten; jag ser Sven-Erik Bucht här, och hans hemkommun Haparanda får det bättre –

medan andra kommuner får det väldigt mycket sämre. För de kommuner som får det väldigt mycket sämre är det viktigt att veta att det nya förslaget, herr talman, innebär att ingen kommun får det sämre jämfört med utredningsförslaget. Det är det man kan säga vid det här laget.

Anf. 20 EMIL KÄLLSTRÖM (C):

Herr talman! De senaste åren har inneburit svåra prövningar och stora utmaningar för svensk ekonomi och svenskt samhällsliv. Tyvärr finns det ganska lite som tyder på att de kommande åren inte kommer att innebära detsamma.

Kommunsektorn, med över en miljon anställda och av avgörande betydelse för vår dagliga välfärd, är naturligtvis inget undantag. Med 1990-talskrisen i minne, då 150 000 jobb försvann i kommuner och landsting, blev det en av alliansregeringens främsta prioriteringar att värna kvaliteten i vård, skola och omsorg samt förhindra uppsägningar under den finanskris vi från och med hösten 2008 gick igenom. Det var också precis vad som skedde, oavsett vad några av oppositionsföreträdarna har sagt i debatten. Stora tillskott kom på plats, och dessa användes för att värna välfärdens kärna under en väldigt svår tid.

I betänkandet står bland annat att den samhällsekonomiska utvecklingen i hög grad är påverkad av de ekonomiska förutsättningarna för kommuner och landsting. Det stämmer givetvis, men det funkar också om vi vänder på formuleringen: De ekonomiska förutsättningarna för kommuner och landsting påverkar den samhällsekonomiska utvecklingen.

Tidigare i höst, herr talman, tog vi ett viktigt beslut om kommunala resultatutjämningsreserver. Detta är någonting vi i Centerpartiet har kämpat för länge. En av det finanspolitiska ramverkets centrala delar är det kommunala balanskravet, som innebär att enskilda kommuner, landsting och regioner inte får besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Balanskravet är ett minimikrav, och kommunallagen fastställer att god ekonomisk hushållning ska råda i verksamheten.

Vi har från Centerpartiets sida framhållit en förbättringspotential. Det har jag och många andra gjort tidigare i dessa debatter och tidigare i år. Genom att göra balanskravet mer flexibelt ser vi möjligheter att skapa drivkrafter för ekonomiskt välskötta kommuner, landsting och regioner att spara pengar när det går bra för att i viss mån använda dem när det går dåligt. Från och med den 1 januari gäller att kommuner och landsting ges ett större handlingsutrymme att hantera konjunktursvängningar, och detta är mycket positivt. Det stärker det kommunala självstyret och kommuners möjlighet till långsiktig planering, vilket stärker kommunsektorn i stort.

Som jag sade ansvarar kommunsektorn och landstingen såklart för viktiga välfärdstjänster. Som jag också har nämnt fick denna sektor, i syfte att motverka effekterna av finanskrisen, utökade bidrag under ett antal år. Vi har från och med 2011 höjt statsbidragen permanent med 5 miljarder kronor, och 2011 höjde vi tillfälligt med 3 miljarder. Vi har visat oss kraftfulla nog att gripa in och stödja kommunsektorn när så krävs.

Jag tycker dock att det i en sådan här debatt är viktigt att höja blicken in i framtiden och prata om finansiering av en framtida välfärd samt om

vilka som ska utföra dessa välfärdstjänster på lite längre sikt. Man kan nämligen fråga sig vad som ger goda förutsättningar för en hållbar välfärd. Jag tror att det är en kombination av gemensam finansiering, tydlig uppföljning av kvaliteten och en hög grad av självbestämmande och valfrihet för dem som använder välfärdstjänsterna.

Vår befolkning åldras successivt. Det är i grunden någonting bra, såklart; vi lever längre. I någon grad kommer detta att pareras av att fler människor söker sig till vårt land – vi har i en tidigare debatt kommenterat visionen i Centerpartiets idéprogram om ett öppet Sverige dit man får komma för att förverkliga sitt liv. Det kommer dock också att ställa hårda krav på hur vi finansierar välfärden och hur vi sköter våra gemensamma välfärdssystem.

De som drabbas hårdast om välfärden inte finansieras fullt ut är förstås de mest utsatta. Därför är det så viktigt att redan nu styra mot en finansiellt sett långsiktigt hållbar välfärd. Mycket av detta kan lösas av att fler kommer i jobb och att vissa jobbar längre, men jag är övertygad om att det också krävs förändringar inom välfärdssektorn. Därtill måste sjukvård, äldreomsorg och andra välfärdsverksamheter effektiviseras.

Det finns många olika sätt att uppmuntra denna effektivisering. Med ”effektivisering” menar jag i detta fall högre kvalitet och bättre utnyttjande av de gemensamma resurserna. Ett av de viktigaste sätten, hävdar jag, är att få in mer konkurrens och entreprenörskap i välfärdsverksamheterna.

Från vänstersidan pekas det ofta, inte minst i denna debatt, på möjligheten till skattehöjningar för att lösa välfärdens finansiering. Man säger också att det jag nu nämnde, alltså konkurrens och entreprenörskap, inte är någonting bra. Jag hävdar dock att det är en kortsiktig lösning. Att höja skatten kan på sin höjd öka intäkterna under innevarande år eller under ett antal år, men det leder också ofta till att ekonomin bromsar och med den de totala resurserna.

SKL har gjort beräkningar som visar att gapet mellan behov och offentliga resurser i dagens prisnivå kommer att vara runt 200 miljarder under år 2035. Det motsvarar en kommunal skattehöjning på 13 kronor om man enbart skulle finansiera detta gap med skatt, och det är inte långsiktigt hållbart. Vi får inte blunda för detta, för vi får inte stå här i kammaren år 2035 och inse att vi under åren har höjt skatten med 13 kronor per intjänad hundralapp. Så ser inte framtidens Sverige ut om Centerpartiet får bestämma.

Utmaningen för svensk välfärd är att vi får in faktorer som innovation, produktivitetsutveckling och nytänkande i verksamheterna. Precis som i alla andra sektorer i samhället måste vi klara av att skapa större värden och kvalitet för de resurser vi satsar på välfärdens verksamheter. Det handlar precis som i alla andra branscher om konkurrens och tävlan mellan olika aktörer. Spelar vi korten rätt kan välfärdsföretagande mycket väl vara nästa stora svenska exportbransch.

Herr talman! I Sverige har vi de senaste åren fått en nästan antiintellektuell debatt från vänstersidan kring valfrihet och vinster i välfärden. Det är som att vinstnivåer och avkastning på eget kapital vore ett relevant kvalitetsmått i en skola eller på ett äldreboende. Ingen ska givetvis behöva acceptera till exempel undermålig undervisning eller äldreomsorg som inte håller måttet. Det är fullständigt oacceptabelt. Vägen dit går dock

genom att mäta, värdera och förbättra relevanta kvalitetsmått, inte genom att skapa en ensidig debatt som handlar om vissa aktörers balans- eller resultaträkningar. Vi måste fokusera på det relevanta för kvaliteten.

När det gäller regeringens valfrihetsreformer i välfärden har kommunsektorn öppnats upp för företagare och ett civilt samhälle. Det har lett till att inte minst kvinnor har fått fler arbetsgivare att gå till, och de har kunnat starta eget. Det är alltjämt kvinnodominerade branscher vi pratar om. Det har underlättat livspusslet för många.

När fler givare av välfärd etablerar sig ökar också den konkurrens och kvalitet jag efterlyste. Det blir bättre service, och vi får bättre valuta för skattepengarna. Framför allt, skulle jag vilja hävda och påpeka, har vi med lagen om valfrihet – LOV i allmänt tal – fått på plats den kanske viktigaste drivkraften och incitamentet för utveckling av välfärden. Det ger möjlighet för elever, föräldrar, brukare, kunder, äldre, medborgare – kalla det vad du vill – att rösta med fötterna. Man kan välja bort det som är dåligt och belöna den välfärdsinriktning – offentlig, privat eller driven av civilt samhälle – som gör sig förtjänt av detta.

Dessa drivkrafter kommer tillsammans med väldigt många andra saker – forskning på området och administrativt nytänkande – att krävas för att skapa den innovationsboom vi kommer att behöva i välfärdens verksamheter för att klara framtidens krav.

Herr talman! Nu är klockan över halv elva så nu vet vi, eftersom vi givetvis följer den presskonferens som pågår parallellt med mitt anförande, vad som presenteras när det gäller det kommunala skatteutjämningsystemet. För förslaget i alla dess delar hänvisar jag till den presskonferens som finansmarknadsminister Peter Norman håller.

Jag kan konstatera att det är väldigt skönt att vi har fått detta system på plats. Från och med den 1 januari 2014 kommer ett modernt kommunalt skatteutjämningsystem att gälla, och det ger trygghet för kommunpolitiker, som jag själv även är, och landstingspolitiker att planera sin verksamhet.

Vi genomför i stora delar den parlamentariska kommitténs förslag. Jag vill hävda att detta är en arbetsseger för många krafter i olika partier som har drivit på för att vi ska få detta på plats. Det känns mycket skönt.

Jag tror att jag avslutar med det. Hur kan man toppa att vi i dag presenterar ett nytt kommunalt skatteutjämningsystem? Det kan vi se som en julklapp till oss alla.

(Applåder)

Anf. 21 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Centerpartiet kanske kan tacka oppositionen i finansutskottet som tryckte på och såg till att det här skatteutjämningsystemet äntligen skulle komma fram. Det kanske kunde vara på sin plats.

Det var inte det jag tänkte prata om, utan jag tänkte prata om privatiseringen av välfärden.

Jag skulle tro att skattebetalarna anser att de 8,7 miljarder som i dag tas ut i vinster och som de har betalat genom sina skattepengar i stället skulle ha gått till den verksamhet de var avsedda för. Det tycker åtminstone åtta av tio svenskar i olika opinionsundersökningar.

Sverige utmärker sig på så vis att vi inte reglerar den här sektorn och att vi har en oligopolistisk struktur, det vill säga att vi har en väldig ägar-

koncentration. I äldreomsorgen är det två stora, dominerande aktörer som har 50 procent av marknaden, bägge riskkapitalbolag registrerade i skatteparadis. I skolan ser det lite bättre ut i det perspektivet. Där är det tio stora bolag som har 40 procent av eleverna. Inom handikappomsorgen är det nästan ännu värre än i äldreomsorgen. Så där ser det ut.

Du säger att vi ska prata om det som är relevant för kvaliteten. Pengar är nog rätt relevanta för kvaliteten. Men det är också utbildningsnivå i de här verksamheterna. Tittar man på den privatiserade äldreomsorgen eller förskolan kan man se att det är lägre utbildningsnivå. Tittar man på arbetsvillkoren kan man se att det är fler visstidsanställda, färre heltidstjänster och mer osäkra anställningar i den privatiserade verksamheten än i den offentliga. Det är väldigt relevant för kvaliteten i äldreomsorgen.

SNS tidigare rapport visade att det är multisjuka äldre som har fått betala priset för den privatiserade välfärden. Man säger att det inte har lett till bättre kvalitet och inte till bättre effektivitet, vilket var argumenten när ni en gång ville privatisera hela faderutten.

De argumenten har nu fallit – eller hur? Vi har inte fått en bättre kvalitet och inte en bättre effektivitet, utan vi har fått en kommersialiserad välfärd, som också påverkar den offentliga verksamheten och arbetsvillkoren.

Anf. 22 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Angående den kommunala skatteutjämningen tror jag bestämt att jag sade att detta är en arbetsseger för alla de aktörer i olika partier och såklart även utanför politiken som på olika sätt har drivit på för att vi ska få detta på plats. Inte minst var det, som Ulla Andersson hänvisar till, ett enigt finansutskott som lade en beställning till regeringen på detta som nu levereras – as we speak, som de säger i utlandet.

Det var en svada mot valfrihet och en svada mot olika aktörer som utför välfärdstjänster. Det är inte särskilt förvånande att det kommer från Vänsterpartiet. Ni är ju väldigt tydliga på den punkten. Men det finns några saker man skulle kunna kommentera.

Du generaliserar grovt när du säger att de i den privata sektorn inte har någon utbildning och att de privata inte kan någonting. Jag tror inte att de äldre i Boden, som tack vare att Alliansen genomförde lagen om valfrihet nu utnyttjar syster Karins hemtjänst, håller med. Hon var ju, säger de, den mest välutbildade sjuksköterskan i hela kommunen. Hon jobbade i Norge fram tills den här reformen kom på plats, och då såg hon sin chans att starta eget. När nu vänsterpartierna försöker rulla tillbaka införandet av LOV har demonstrationerna på Bodens gator varit lika stora som när man lade ned sjukhuset.

Det här är någonting som de äldre vill ha. Det är precis det fokus jag har. Skulle det vara så att alla äldre väljer det offentliga blir det 100 procent offentligt – det är helt okej.

Frågan är: Varför är vinster problemet i välfärdens verksamheter? Varför är de inte problem när skattepengar går till att bygga vägar eller bygga samma äldreboenden som man sedan ska driva? Varför är det bara i kvinnligt dominerade branscher som vinster är problem?

Anf. 23 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiets förslag är att alla aktörer som vill vara i välfärden ska kunna vara det om de omvandlar sig till ett särskilt bolag med vinstbegränsning, det vill säga att man inte är vinstsyftande. Det betyder att alla som drivs av en tanke, som syster Karin, skulle kunna fortsätta med sitt företag. Däremot kan man inte plocka ut vinst som man gör i dag.

Det stora problemet är väl ändå att vi får riskkapitalister i välfärden och att vi får en oligopolistisk struktur. I äldreomsorgen är det två stora riskkapitalbolag, som dessutom hittills har vägrat betala skatt, som är de dominerande aktörerna och har 50 procent av omsorgen.

Det har till och med gått så långt att den tredje sektorn är väldigt orolig, det vill säga ideella organisationer som Ersta, kooperativ och sådana. De är väldigt oroliga, för de kan inte fortsätta att bedriva sin verksamhet. De slås helt enkelt ut på grund av hela kommersialiseringen av välfärden. Jag är orolig.

Jag generaliserar inte, utan jag plockar fram fakta och statistik på hur det ser ut med utbildningsnivåer i olika verksamheter, hur det ser ut med antalet anställda och hur det ser ut med arbetsvillkor. Det är offentlig statistik som jag använder mig av när jag tar fram olika exempel. Man kan titta på att det är färre utbildade lärare i den privatiserade skolan. Det är lägre utbildningsnivåer i äldreomsorgen och förskolan. Det är färre anställda och mer osäkra anställningar. Det är det man kan plocka hem pengarna på. Det är så man gör en vinst i den kommersialiserade välfärden.

Men det påverkar också den offentliga verksamheten. När man inför privata bolag i till exempel hemtjänsten slutar den kommunala hemtjänsten att göra sådant man tidigare har gjort, för man måste konkurrera på samma villkor. Jag har sett många exempel på det när jag har varit ute i olika verksamheter. Det blir en kommersialisering även i det offentliga. Man lägger sin organisation precis som ett privat bolag till exempel, vilket får effekter för den enskilde individen. För oss är det viktigt att den enskilde individen får hjälp på det sätt den vill ha hjälp och med de saker den vill ha hjälp med. Det är verklig valfrihet, att kunna påverka innehållet, inte att välja bolag.

Anf. 24 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Riktig valfrihet är att välja både innehåll och bolag, att välja så mycket man bara kan givet en fortsatt solidarisk, gemensam finansiering och så vidare.

Du säger att syster Karin i Boden gärna får driva sin verksamhet så länge den inte går med vinst. Alternativet är, precis som jag nämnde, att jobba i Norge. Vi vet vilken lönenivå de har där; de har säkert levt gott på detta. Men hon såg en chans att göra en insats för de äldre på landsbygden i norra Bodens kommun. De äldre har uppskattat detta storligen, och de har valt henne av högst egen fri vilja.

Den stora skiljelinjen mellan dig och mig är att jag unnar syster Karin, givet det jag nu beskriver, att tjäna pengar på detta men att du inte gör det.

Då är frågan: Varför unnar du Skanska att bygga saker, tjäna pengar och tjäna skattepengar? Skulle man driva den linjen här skulle man säga

att byggföretag som Skanska eller NCC kan göra om delar av sin verksamhet till någon form av non profit-stiftelse, och när de bygger för skattemedel måste det gå den vägen, i någon form av allmännyttig tanke och känsla.

Jag skulle inte hålla med om att det är en klok idé, men det skulle vara det rimliga utifrån Ulla Anderssons ställningstagande att skattepengar inte ska gå till vinst. Varför ska det vara olika i olika branscher? Det är här problemet ligger. Det är helt enkelt så att syster Karin inte får tjäna pengar, men manligt dominerade bolag, som till exempel Skanska eller NCC, får göra det med samma skattepengar. Det är där Ulla Anderssons problem ligger.

Anf. 25 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Delar av Emil Källströms anförande kan jag ställa mig bakom, till exempel behovet av att ha en effektivare användning av samhällsresurser och behovet av en effektivare offentlig service. Jag kan också hålla med om faran med att försöka rädda verksamheter i välfärden bara med hjälp av skattehöjningar. Jag tror att det behövs många olika typer av åtgärder. Men tyvärr saknar vi den respons som vi anser nödvändig från regeringens sida för att möta välfärdsutmaningarna.

Vi tycker också att det är bra att jag kan välja den vård, omsorg eller utbildning som passar just mig som individ. Det är bra att jag kan välja till exempel den pedagogik som passar för mitt barn eller den omsorg som passar för min anhöriga.

Men det jag inte kan hålla med Emil Källström om är beskrivningen av hur regeringen hanterade den förra krisen. I sitt anförande sade Emil Källström att man med aktiva åtgärder kunde förhindra varsel och uppsägningar inom välfärdssektorn. Det stämmer inte med hur det faktiskt är beskrivet i statistiken och i de studier som har gjorts efteråt. Konjunkturinstitutet har till exempel tittat på vad som hände under den här krisen mellan 2007 och 2009. De konstaterar att 33 000 personer som jobbade inom välfärden varslades under den här perioden. Det är ungefär 3 procent av de anställda. Och då har man dessutom räknat bort de som anställdes av privata utförare i stället. Det är en nettosiffra. Det är inget tillskott av anställda, utan det är en ganska stor minskning.

Min fråga är: Är det detta som Emil Källström hänvisar till när han menar att det är en effektivisering av välfärdsverksamheter? Tycker han att det har varit en bra utveckling?

Anf. 26 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag tycker att det är bra att Miljöpartiet gillar valfrihet. Det visar en människosyn som jag i stort delar. Jag hade däremot inte unnat min värsta fiende att vara en del av regeringsförhandlingarna om det hade blivit en rödgrön valseger förra valet. Jag tror att Per Bolund och Ulla Andersson hade haft vissa problem att komma överens.

Det finns inget facit på hur man ska hantera en kris och på vad regeringen ska göra kontra den regionala och lokala nivån. Det finns inget facit på när man ska gå in med pengar, hur mycket pengar man ska gå in med och så vidare, utan det är hela tiden en mycket kvalificerad, men dock, gissningslek. Det finns en massa olika faktorer att ta hänsyn till, till exempel hur mycket statens finanser klarar och så vidare.

Om Per Bolunds takeaway från mitt anförande var att regeringens insatser gjorde att detta över huvud taget inte märktes i kommunsektorn, vill jag säga att det inte var det jag menade. Jag sitter själv i kommunfullmäktige och har gjort det i sex år. Jag är högst medveten om vilken påfrestning den ekonomiska kris vi gick igenom var.

Nästa ekonomiska kris kommer också att vara en stor påfrestning på kommun- och landstingssektorn, precis som den kommer att vara det på den statliga sidan. Det tror jag inte man kommer ifrån. Och även om man skulle göra en sådan prioritering att man kommer ifrån det är det frågan om huruvida det är så klokt.

Det handlar lite om var ansvaret ska ligga. Jag tror inte att vi ska bygga ett system där landstings- och kommunpolitiker ska veta att de kommer att kompenseras av staten för varje krona som de tappar till följd av en försämrad konjunktur.

Jag anser att med det kommunala och regionala självstyre vi har, och bör ha i ännu högre utsträckning än i dag, ska det primära ansvaret ligga på den nivån, men staten ska finnas där. Detta ska inte ses som en självklarhet, utan det ska snarare komma när det verkligen behövs, precis som skedde under finanskrisen.

Anf. 27 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag välkomnar att Emil Källström ändå kan se ganska nyktert på vilken roll staten kan ha i en kris och att staten kan ha en viktig funktion att försöka mildra effekterna av en kraftig nedgång i kommunsektorns och landstingens ekonomi så att det inte blir ett totalt genomslag i form av många uppsägningar inom välfärdssektorer som skolan och äldreomsorgen.

Men jag kan inte riktigt känna att Emil Källström har dragit slutsatserna av den förra krishanteringen på det sätt som jag skulle önska att Emil Källström och Centerpartiet hade gjort. Ska man kunna möta en varselvåg inom kommunsektorn, inom äldreomsorg och skola, måste man komma med tydligt besked ganska tidigt. Om man väntar för länge har kommunerna och landstingen ingenting att hålla sig till. De har inga prognoser som de kan hänvisa till. De kan inte känna sig trygga med att det kommer några pengar som skulle göra att de kan budgetera för att fortsätta att ha personal anställd. Förutom tydliga besked är det också viktigt att få besked i tid. Det är viktigt att man vet att pengarna finns när man lägger sin budget så att man kan budgetera med dessa medel.

Det är också viktigt att de här insatserna kommer innan varslen har verkställts, innan uppsägningar har gjorts. Det är mycket svårt att backa i efterhand och börja anställa personal igen.

Det är precis det som vi har kritiserat regeringen för gång på gång. Regeringen var alldeles för sen med responsen när den förra krisen slog mot Sverige och mot kommunsektorn.

Jag har en fråga som jag gärna vill ställa: Kan vi förvänta oss att åtminstone Emil Källström och Centerpartiet har sett vad effekten blev av hanteringen av den förra krisen, det vill säga hur sent pengarna kom från statligt håll, och att man kommer att agera annorlunda om det visar sig att den ekonomiska utvecklingen nu också kommer att bli allvarlig?

Anf. 28 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik:

Herr talman! Jag håller absolut med om vikten av trygghet och vikten av långsiktighet från statens sida gentemot våra kolleger på lokal och regional nivå. Det är inte minst därför som jag är så glad, både i mitt anförande och i replikskiften, över att vi nu levererar besked angående den kommunala skatteutjämningen. Den kommer att gälla från den 1 januari 2014. Det ger tydliga besked om vad som gäller vid 2013 års budgetering inför 2014. Det är väldigt bra.

Det är också väldigt bra att det inte bara har varit tillfälliga höjningar av statsbidragen, utan som jag sade i mitt anförande har det också skett en permanent höjning av bidragen till kommunsektorn. Detta innebär också en grad av långsiktighet.

Jag är rädd att jag inte kommer att göra Per Bolund nöjd i mitt resonemang nu. Jag kommer nog att säga ungefär det han hänvisade till att alliansföreträdare oftast säger i lite lätt raljant ton. Men man kan egentligen inte ge något annat besked än att vi följer detta. Den långsiktighet som vi presenterar i form av ett nytt kommunalt skatteutjämningsystem och de permanenta höjningarna kan man lita på. Men när det gäller de tvära kasten i världsekonomin och den europeiska ekonomin är det enda man kan säga: Vi följer det och kommer att möta det, och tack vare en klok ekonomisk politik har vi också muskler att göra detta.

I stället för att undra om det borde ha kommit lite tidigare under den förra krisen är det nästan mer relevant att fråga sig vad vi hade gjort om vi hade varit i samma situation som merparten av Europas länder. Då hade det inte funnits några pengar att gå in med. Vid hade sett en varselvåg å la tidigt 1990-tal. Vi kan skatta oss lyckliga över att vi inte behövde uppleva det och förhoppningsvis inte heller behöver uppleva det framöver.

Tack så mycket och god jul!

Anf. 29 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag tycker alltid att det är intressant att få diskutera kommunsektorn och vad som sker inom kommuner, landsting och regioner.

Jag tycker att vi riksdagsmän och regeringen har en förmåga att försöka styra och ställa så mycket som möjligt i kommunsektorn. Vi är tyvärr inte så mycket bättre många gånger, men varje gång oppositionen har lagt fram olika förslag skickar de med ännu fler pekpinnar än vad regeringen gör och vill styra och ställa i det kommunala självstyret. Här måste nog vi som sitter i riksdagen och regeringen fundera på hur mycket vi ska gå in i det kommunala självstyret. Hur mycket utrymme ska vi ge åt våra politiska kolleger att själva ta ett ansvar och själva kunna förhålla sig till hur det ser ut i deras kommun, hur de ska agera, hur ser det ut i deras landsting och hur ska de agera inom de ramar som finns och som sätts upp? Vi har ett avlångt land med olika geografi och helt olika förutsättningar beroende på var i landet vi bor.

Att vi måste ha ramar och att det måste finnas lagar och regler som styr inom de här olika sektorerna är en självklarhet. Vi har en hel del lagar, både ramlagar och lagar som direkt pekar ut hur saker och ting ska göras. Sedan försöker vi med olika incitament, exempelvis kömiljarden och sjukskrivningsmiljarden, att ge positiva signaler från regeringshåll

för att komma till rätta med olika typer av bekymmer. Det har ju visat sig ge ganska goda resultat att jobba med sådana incitament. Kömiljarden har lett till att vi har fått ned väntetiderna i sjukvården, och sjukskrivningsmiljarden har lett till färre sjukskrivningar i offentlig sektor.

Det här är någonting som jag tycker att vi kan ta vara på ännu mer, alltså att ha de här positiva incitamenten när det gäller att ge förutsättningar för kommuner och landsting. Men vi måste akta oss för att gå in alltför långt och peka och styra och ställa, för det gör att vi sakta men säkert minskar utrymmet för våra politiska kolleger att kunna agera utifrån de lokala förutsättningarna.

Om vi tittar på ekonomin, som flera har varit inne på, ser vi att årets utfall av olika anledningar kommer att vara väldigt gott för kommunsektorn. En av anledningarna är detta med försäkringspengarna från Afa som återbetalas tack vare att man får bukt med en del av sjukskrivningsproblematiken. De pengarna återgår till kommunsektorn och ska så göra, eftersom man redan har betalat in de här premierna.

Vi ser också framåt 2013 och åren därefter att ekonomin ser hyfsat bra ut för kommunsektorn. I det här läget är bedömningen att vi inte behöver gå in med mer medel från staten än vad som görs i det här fallet, och sedan får vi följa utvecklingen på lite längre sikt.

Från 2004 har kommunsektorn faktiskt sammantaget levererat ett överskott varje år. Vi får inte glömma bort det. Det fanns år innan 2004 då det var negativt utfall från kommunsektorn, men sammantaget har man kunnat leverera ett överskott varje år.

Jag tänker också nämna detta med det kommunala utjämningssystemet. Presskonferensen angående det är kanske slut nu. Jag tycker också att det är oerhört glädjande att vi kan komma fram med ett förslag kring detta och få en bred enighet om detta i kammaren också, vilket kommer att ge bra hjälp och dragkraft åt en mängd olika kommuner och flertalet landsting.

Tyvärre bor jag själv i ett landsting och en kommun som kommer att förlora pengar på det här nya förslaget, men jag tycker att rätt ska vara rätt. Det ska vara riktigt hur man gör den här utjämnningen, och man ska kunna hantera det utifrån det läge som har varit. Man får väl se det som så att de kommuner som kommer att tappa en del kronor på detta har haft en fördel under ett antal år gentemot andra kommuner. Det är speciellt mindre kommuner som kommer att kunna få en liten förstärkning i kassan, och detta är väldigt glädjande.

Samtidigt finns också förslaget på att det tillförs ytterligare 1 miljard i det här systemet för att hantera de olika delarna, och där tar man också hänsyn till en del tillväxtfaktorer. Som kristdemokrat tycker jag att det är mycket glädjande att få vara med och föra fram ett sådant förslag, och jag hoppas att vi får en bred enighet i kammaren kring detta.

Pia Nilsson från Socialdemokraterna målar upp en dyster bild av ekonomin i sitt anförande. Vi ser varselvågen rulla in, men inte i samma utsträckning som under den förra krisen, vilket var en helt annan sak. Men vi är exportberoende i vårt land, och får vi inte snurr på ekonomin i Europa och på andra ställen så att de kan handla våra varor kommer det att ge utslag på Sverige. Detta måste vi följa noggrant för att se vad som händer framöver och vara beredda på olika åtgärder allteftersom. Då är det lite frapperande att Socialdemokraterna i sin budget stimulerar eko-

nomin med 8 miljarder mindre än vad regeringen gör. Vi får inte glömma bort det. Vi har tagit höjd med stimulansåtgärder, men här håller Socialdemokraterna igen en hel del pengar. Det handlar om 8 miljarder mindre totalt, och samtidigt ökar man skattetrycket på ett flertal olika områden, särskilt på företagssidan. Det tycker vi från kristdemokratiskt håll är en lite märklig politik.

Sedan för man fram detta om att man vill minska klasstorlekarna i skolan. Som kristdemokrat och kommunpolitiker i Umeå anser jag att det är rätt väg att gå att försöka få lite mindre klasser där så behövs. Det har vi motionerat om i Umeå kommun som styrs av socialdemokrater och vänsterpartister. Där har man dock sagt nej till det hela.

Lek med tanken och titta på siffrorna som Socialdemokraterna föreslår här. Runt 2 miljarder kronor vill man lägga på en sådan här åtgärd för att minska klasstorlekarna. Det skulle bli 20 miljoner ungefär till Umeå kommun. I år går vår kommun med ett överskott på 165 miljoner kronor. Socialdemokraterna och Vänstern styr. Man har resurserna redan i dag att genomföra sådana förslag som Socialdemokraterna i riksdagen föreslår. De vill dessutom att man ska skicka med en liten peng för att markera vad det är man vill.

Förslaget i sig är inte dumt, men de här resurserna finns redan i flertalet kommuner i vårt land och skulle kunna genomföras i dag. Varför gör man inte det på lokalplanet om man nu, alltså Socialdemokraterna, anser att det är en prioriterad fråga? Varför gör inte Lennart Holmlund, socialdemokrat i Umeå, detta? Varför gör inte Tamara Spiric, vänsterpartist i Umeå, detta? Det kan man fundera på.

Det finns alltså redan resurser, men man håller igen på lokalplanet. Det verkar vara så att man inom socialdemokratin inte är överens om vilka åtgärder man ska vidta i den här frågan.

Att svenska elever tappar när det gäller resultaten har vi sett siffror på under lång tid. Sedan ska vi komma ihåg att det är socialdemokratisk skolpolitik som har levererat alla de här siffrorna under lång tid. Det är först nu som vi har lyckats vända på det här och har en ny skolpolitik som kommer i gång framöver. Det kommer att ta tid innan vi får en vändning. Men det är på grund av att vi har levt med en gammal, socialdemokratisk skolpolitik som vi har tappat konkurrenskraften i elevernas resultat gentemot andra länder. Vi får inte glömma bort det.

Per Bolund talar om kommunernas ekonomi och säger att vi från regeringshåll skulle upprepa samma misstag som 2009. Man kanske kan bli lite synsk ibland i juletid, och jag tror att Miljöpartiet försöker att vara det. Men Miljöpartiet har ingen aning om vad som händer nästa år och 2014. Vi vet inte. Samma visa var det när vi var mitt inne i krisen. Vi visste inte hur djup den var och vad som skulle hända. Man måste ta tag i det och försöka balansera vad det är som sker innan man drar på med alltför stora åtgärder. Nu visar det sig i efterhand, tycker jag, att vi klarade av det oerhört bra i vårt land. Nästan inget land hanterade krisen så bra som Sverige gjorde.

I OECD:s rapport som kom nyligen talar man väl om Sveriges ekonomi igen. Det börjar bli en vana att organisationer och länder tittar på Sverige och försöker se vad de kan göra för att hantera situationen lika bra som Sverige gjorde.

Här är det samma sak. Per Bolund vill förstärka kommunsektorn nästa år med 1,4 miljarder kronor. Det innebär ungefär 14 miljoner för Umeå kommun. Det är inte lite pengar, men man bör jämföra beloppet med kommunens överskott på 165 miljoner. Det finns oerhört mycket att göra lokalt, men här vill Per Bolund och Miljöpartiet gå in med pekpinarna och säga ännu mer vad kommunerna ska göra på lokalplanet i stället för att ge ett vidare utrymme. Vi riksdagsledamöter är tyvärr alltför duktiga på detta, och vi måste nog grunna en hel del mer på det.

Till sist vill jag säga till Ulla Andersson att när det gäller välfärdsvinster ska vi fokusera på kvalitet. Vi har varit dåliga, tycker jag, på att ha samma kvalitetsuppföljning i de mjuka sektorerna som i de hårda sektorerna. Här ska vi bli mycket duktigare. Det har satts in en del åtgärder från regeringssidan för att komma till rätta med detta. Av den totala offentliga upphandlingen på 890 miljarder kronor står den hårda sektorn för ungefär 85 procent och den mjuka sektorn för 10–15 procent. Men jag hör inte ett ord från Vänsterns sida om hur vi ska hantera vinsterna i den hårda sektorn. Hur ska vi hantera dem? Skattemedel går till vinster till företag. Man gör vinster av samma skattepengar oavsett om de kommer från den hårda eller den mjuka sektorn, som faktiskt är samma sektor och som man kan kalla välfärdssektorn.

Hur tänker och resonerar man kring detta? Hur ska vi skapa vinstförbud för alla företag som levererar tjänster till kommunsektorn? Det är ju den principiella linje som du måste hålla om du ska kunna hantera den här frågan.

Vi kristdemokrater står för någonting annat. Vi står för alternativ. Vi står för möjligheter att kunna välja. Vi står för en bättre kvalitetskontroll. Det ska vi jobba hårdare med, och det ska vi bli mycket bättre på.

Avslutningsvis vill jag önska alla en god jul.
(Applåder)

Anf. 30 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det blir allt tydligare att argumenten tryter för privatiseringsivrarna när man jämför vägbyggen och konstruktion av sjukhus-sängar med skolutbildning och vård av mormor. Det är vitt skilda saker. Det borde även en kristdemokrat kunna inse.

Jag tänkte tala om Anders Sellströms anförande, där den övergripande principen var att riksdagen ska fundera över om man ska låta bli att styra och ställa med kommunerna. Jag skulle vilja påstå att den nuvarande regeringen styrt och ställt mycket med kommunerna genom att överföra stora kostnader på dem. Socialbidragskostnaderna har ökat med 25 procent sedan ni kom till makten 2006, Anders Sellström, på grund av att ni raserat både sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. 12 procent av landets invånare mellan 20 och 64 år uppbär socialbidrag någon gång eller varaktigt för att kunna försörja sig.

Det är ert Sverige, Anders Sellström, det kristdemokratiska Sverige. Jag väntar bara på ett förslag från er som ska innebära någon form av skatteavdrag för en person som stöder en socialbidragstagare. Det är ert sätt att rädda välfärden kan jag tänka mig.

Hälften av dem som i dag uppbär socialbidrag gör det på grund av att de inte omfattas av arbetslöshetsförsäkringen till följd av er politik. En tredjedel av dem mellan 50 och 64 år som uppbär socialbidrag gör det på grund av att ni förstört sjukförsäkringen, det vill säga att ni vältrat över kostnaderna på kommunerna. Det är pengar som kommunerna i stället kunnat använda till att förbättra kvaliteten i äldreomsorgen, anställt fler lärare i skolan eller vad det nu är för insats som behöver göras i just den kommunen.

Varför, Anders Sellström, ska arbetslösa och sjuka tvingas till socialkontoren i stället för att omfattas av våra gemensamma försäkringssystem?

Anf. 31 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Jag tittade på lite siffror under Ulla Anderssons replikväxling med Ann-Charlotte Hammar Johnsson. Vi har från 90-talet till i dag nästan kunnat halvera antalet som är beroende av ekonomiskt bistånd – nästan, inte riktigt. Det är alltså ett betydligt lägre antal som i dag är beroende av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd än under 90-talet. Från juli 2006 till juli 2012 har utanförskapet enligt SCB minskat med 226 000 personer. Det tycker jag är bra siffror, och det ska man ha i åtanke när man funderar på dessa frågor.

Det andra är att arbetslöshet och försörjningsstöd följer varandra; de har en tydlig koppling till konjunkturen i övrigt. Det hänger ihop. Får vi konjunktursvängningar ökar arbetslösheten och vi får en ökning även av försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd. Dessa delar är viktiga att hålla isär.

Sedan har vi sjukförsäkringslösningen och arbetslöshetskassan. En parlamentarisk utredning, där även ni, Ulla Andersson, har en representant med, arbetar med dessa frågor för att se hur vi kan hantera systemen bättre, se på olika delar vad gäller inträdeskrav etcetera. Det vore tacknämligt om vi gemensamt kunde komma fram till någonting som är mycket bättre.

Det finns dock en del personer som av olika skäl inte kvalificerar sig för systemen. Då måste det finnas ett försörjningsstöd i botten som kan dämpa fallet för dem. Här har vi mycket att fundera på och en hel del att ta tag i. Jag tror inte att man kan göra det så enkelt för sig att man argumenterar som du gör i de här frågorna. Det gäller att hela tiden se hur vi skapar incitamenten och möjligheterna för att inte fastna i stöden. Att man någon gång blir tillfälligt beroende kan inträffa, men man får inte fastna i det. Därför kommer det förslag om hur man ska kunna jobba utan att samtidigt förlora försörjningsstödet.

Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Sedan ni tillträdde, Anders Sellström, har långtidsarbetslösheten ökat med 70 procent. Med 70 procent! Enligt Arbetsförmedlingen är en kvarts miljon människor i dag långtidsarbetslösa, står långt från arbetsmarknaden. De kallas utsatta, det vill säga de har svårt att få ett jobb eller riskerar att slås ut permanent. När ni tillträdde hade åtta av tio inskrivna vid Arbetsförmedlingen rätt att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen. I dag är det två av tio. Det är resultatet av er politik. Socialbidragskostnaderna har ökat med 25 procent sedan 2006.

12 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år tvingas uppbära socialbidrag någon gång eller under längre tid. Det är ett ökat bidragsberoende i det kristdemokratiska Sverige.

Jag är mycket orolig för utvecklingen. En del beror självklart på att ni slagit sönder arbetslöshetsförsäkringen, det är mycket svårare att kvalificera sig; ni har höjt avgifter och så vidare. Ni har också försämrat sjukförsäkringen. Dessutom har ni dragit ned kraftigt på de arbetsmarknadspolitiska insatserna, vilket gör det svårare för människor att omskola sig, utbilda sig, komma närmare arbetsmarknaden och få ett jobb. Ni vältrar helt enkelt över kostnaderna på kommunerna, och den enskilda individen drabbas såklart hårt.

Det är en form av värdighet som också skiljer mellan dessa insatser. Det är en sak att, om oturen är framme, få ersättningen från en gemensam försäkring som jag varit med och betalat till och någonting helt annat att tvingas gå till kommunens socialkontor.

Det är helt enkelt en oroväckande utveckling. 25 procent har socialbidragskostnaderna ökat med, Anders Sellström, som resultat av er politik. Ni vältrar över kostnaderna på kommunerna. Det drabbar den enskilda individen, och vi får en sämre samhällsekonomisk utveckling. Du ger mig inte ett enda svar. Varför har ni drivit en sådan politik? Varför ska man tvingas till socialkontoret när man är arbetslös?

Jag vill önska talmannen och övriga medarbetare en god jul. Jag vill även önska finansutskottet och finansutskottets kansli en god jul.

Anf. 33 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Sjukförsäkringen visar sig trots allt fungera väldigt bra, även om det kanske finns fallluckor som vi måste fortsätta att ha koll på och i så fall täppa till. På den tiden när Ulla Andersson styrde var det 27 000 personer som passerade tvåochetthaltårsgränsen. I dag är det 7 000 som gör det. Vi har alltså lyckats rehabilitera människor innan de passerat tvåochetthaltårsgränsen. Det tycker jag är bra. 20 000 fler som inte passerar tvåochetthaltårsgränsen eller hamnar i utanförskap när de blivit inlåsta i förtidspension är bra.

200 000 fler människor finns i arbete. Det genererar skatteintäkter till kommuner och landsting. Det ser vi. Det är en bra utveckling. Sedan vi tog över har det varit en ganska bra och stabil skatteintäktsutveckling i kommunsektorn. Det är så det måste fungera.

Sedan har vi en grupp människor som kanske flyttat från förtidspensionsidan och nu finns bland de långtidsarbetslösa, men de är betydligt färre i dag. Här måste vi vara ödmjuka och hitta lösningar så att vi kommer framåt. Betydligt fler av dem som tidigare, under den tid Ulla Andersson styrde tillsammans med Socialdemokraterna, var i permanent utanförskap finns i dag i den arbetsföra gruppen. En del av dem har fått jobb. Vi har också en del problem som vi måste fortsätta att jobba med, så är det, men om vi ser till gruppen totalt har politiken varit framgångsrik. Det kan du inte neka till, Ulla Andersson.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

6 § Statsskuldsräntor m.m.

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2012/13:FiU4
Utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m. (prop. 2012/13:1 delvis).

Anf. 34 STAFFAN ANGER (M):

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till förslaget i finansutskottets betänkande FiU4.

Regeringen har som finansiell strategi att successivt minska statens skuldbörda och amortera på statsskulden. Detta har varit mycket lyckosamt under de senaste åren genom stram finansiell planering. Och lyssna nu! Räntan på statsskulden beräknas bli 7 miljarder – 7 miljarder – lägre 2012 än 2011, vilket främst förklaras av det lägre ränteläget och lägre statsskuld. Dessa 7 miljarder, kära riksdagsledamöter, kan man satsa på en förstärkt välfärd.

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 22 miljarder för 2013 till ramanslaget Ränta på statsskulden.

Statsskuldsräntans andel av bnp beräknas minska under hela prognosperioden från 1 procent 2011 till 0,5 procent 2016 – ett utmärkt resultat beroende på att statsskulden minskar under perioden.

Herr talman! Sverige står sig finansiellt mycket starkt i en värld med stor turbulens och många ekonomiska problem, som alla känner till. Alliansregeringen har gjort ett fantastiskt arbete med den ekonomiska politiken och skapat ett finansiellt mycket starkt Sverige, vilket också OECD:s rapport, som kom i veckan, visar. Vi ska som medborgare i detta land vara mycket tacksamma för att Sverige står finansiellt starkt i denna turbulens, som fortsätter under 2013.

Jag önskar med detta alla en riktigt god jul och ett gott nytt år!

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

7 § Avgiften till Europeiska unionen

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2012/13:FiU5
Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen (prop. 2012/13:1 delvis).

Anf. 35 PEDER WACHTMEISTER (M):

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i finansutskottets betänkande *Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen*.

33,494 miljarder är väldigt mycket pengar. När vi i dag talar om Europa och avgiften till den gemensamma unionen talar vi mest om pengar och hur mycket Sverige betalar. Det är ett tecken på att det går väldigt bra för Sverige.

Men ibland måste man reflektera lite historiskt. Andra världskriget fascinerar fortfarande människor. De två författare som fick Augustpriset

i år är Ingrid Carlberg, som skrev om Raoul Wallenberg, och Göran Rosenberg, som skrev om sin familj, Auschwitz och den vandrigen. Vi har lätt att glömma bort detta när vi diskuterar Europa. Det är 23 år sedan muren föll. Jag befann mig själv i Prag då och tittade på CNN. Jag hade ingen susning om att det var på gång. Den som i dag är 23, 25 eller 27 år gammal tänker inte på att det fanns en mur som klöv Europa. Det är tio år sedan den 9 april 2003, när Europaparlamentet valde in tio nya länder, bland annat en hel del länder som funnits bakom järnridån. För den som upplevt detta känns det väldigt nära.

Det kan ibland vara nyttigt att tänka tillbaka på detta när vi diskuterar att vi betalar mycket pengar. Vi måste också se till att vi får tillbaka mycket pengar av det vi betalar. Där har vi varit genomgående dåliga. Vi kommer att förbättra det, antar jag.

Anf. 36 PER ÅSLING (C):

Herr talman! För Centerpartiet är EU-samarbetet avgörande för hanteringen av gränsöverskridande frågor. Våra bärande idéer om demokratisk delaktighet, öppenhet, tolerans och mänskliga fri- och rättigheter är byggstenar i det europeiska samarbetet. Centerpartiet anser att det behövs ett smalare men vassare EU, att unionen ska prioritera och kraftsamla för att kunna möta stora gränsöverskridande frågor och de utmaningar vi står inför när det gäller miljö, utrikespolitik, handel och brottsbekämpning, för att ta några exempel.

Samtidigt vill vi inte att EU lägger sig i frågor som enskilda människor och beslutsfattare på lokal, regional och nationell nivå avgör bättre själva. Några exempel, herr talman, är snus, jakt och naturresurser. Att rätt beslut ska fattas på rätt plats är en naturlig följd av vår syn att samhället byggs underifrån.

EU ska bidra till tillväxt, fler jobb och bättre miljö. Vi betalar årligen omkring 30 miljarder i avgift till EU. För närvarande förhandlas om den långsiktiga EU-budgeten för perioden 2014–2020. Det är angeläget att arbetet präglas av budgetrestriktivitet och att kostnaderna för EU-budgeten som helhet därmed hålls nere. Det är viktigt att Sverige får ett bra återflöde, att vi får tillbaka en rimlig andel av de pengar som vi skickar till EU och Bryssel och att vi därmed håller nere nettoavgiften. Det är angeläget att Sverige ses som en aktiv och bra förhandlingspart i det här arbetet.

Herr talman! Centerpartiet vill skapa och stärka funktionella regioner med stort självstyre i frågor som rör tillväxtpolitiken. Sammanhållningspolitiken har bidragit till att stora investeringar möjliggjorts runt om i landet, särskilt på landsbygden, och har därmed medverkat till hållbar och långsiktig utveckling. Hela Sverige ska leva! Det är viktigt att gleshetskriterierna får tyngd i fördelningen av medel i kommande EU-budget. Dessa står i dag för nära 40 procent av återflödet när det gäller programmen för regional konkurrenskraft och sysselsättning.

Ett annat viktigt område är landsbygdsprogrammen, som vi i Centerpartiet månar om, eftersom det tillförs så mycket pengar även här i investeringar på landsbygden men också till gröna näringar. Med dessa utgångspunkter är det bra att landsbygdsminister Eskil Erlandsson varit tydlig. Låt mig citera vad han sade i förra veckans ATL: ”Jag är villig att gå mycket, mycket, mycket långt för att behålla det svenska landsbygds-

stödet. Det är jätteviktigt för stora delar av lantbruket, och speciellt för dem som har djur." I de fortsatta förhandlingarna måste fokus ligga på ökad miljönytta, men också på att skapa likvärdiga villkor mellan olika medlemsstater.

Jag vill även kommentera jordbrukspolitiken, som jag tycker får för lite utrymme i den politiska debatten här i Sverige. En stor del av EU:s budget går till jordbrukspolitiken, som ofta får oförtjänt kritik för det. Man måste komma ihåg att detta i EU-sammanhang och på EU-nivå är det största gemensamma politikområdet, som ersätter de nationella budgetarna på detta område. Sammantaget för EU och medlemsstaternas budgetar står enligt uppgift jordbruket för mindre än 2 procent av avgifterna.

Herr talman! Låt mig vara tydlig. Från Centerpartiets sida vill vi för det första att Sverige får ett fortsatt bra återflöde och att skattebetalarnas pengar hanteras på ett ansvarsfullt sätt. För det andra vill vi att jordbrukspolitiken utvecklas med fokus på lika konkurrensvillkor inom unionen. För det tredje anser vi att jordbrukspolitiken måste stärka svenska bönders företag och bidra till långsiktig utveckling på landsbygden. För det fjärde vill vi att jordbrukspolitikens betydelse sätts in i sitt sammanhang. Lantbruksföretagen är ofta den ekonomiska motorn på landsbygden. För det femte vill vi att böndernas och landsbygdens behov ska ligga till grund för förhandlingarna när regeringscheferna sätter ramarna för jordbrukspolitiken och CAP:en.

Herr talman! Jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 37 BO BERNHARDSSON (S):

Herr talman! Det kan väl finnas skäl även för oss socialdemokrater att ge till känna vissa principiella uppfattningar om EU-budgeten. Till att börja med kan jag hålla med Peder Wachtmeister och Per Åsling om det allra mesta, till exempel motiven för Europasamarbetet och återblicken på andra världskriget. Vi ska erinra oss att det är ett fredsprojekt. Jag kan också instämma i att unionen inte ska lägga sig i sådant som vi sköter bättre själva.

När det gäller budgetprocessen framöver har Socialdemokraterna, vill jag påstå, deltagit på ett konstruktivt sätt för att lägga fast de svenska positionerna. De kan sammanfattas så här: Vi vill se en frysning av budgeten i reala termer. Vi vill inte se att det införs nya egna medel, vilket har aviserats. Det är av det skälet att vi ser det som ett första steg mot att man flyttar över beskattningskompetens till Europainivån.

Vi vill framför allt se en modernisering av budgeten där mindre resurser läggs på jordbrukspolitiken och där mer resurser läggs på sådant som har ett europeiskt mervärde och på sådant som skapar jobb och tillväxt och kan hjälpa till att föra Europa ut ur krisen. Den moderniseringen är helt nödvändig.

Vi vill se en kraftig reduktion av kostnaderna för jordbrukspolitiken. Samtidigt vill vi att sammanhållningspolitiken ska vara öppen och tillgänglig för alla regioner. Där hade vi inledningsvis lite andra synpunkter än regeringen.

Vi har nu hamnar i en sådan position att vi är överens om att alla regioner ska kunna få del av sammanhållningspolitikens olika fonder. Det är

viktigt. Det är också viktigt av pedagogiska skäl att det finns ett återflöde även till Sverige för att motivera att vi är med i samarbetet.

Det har pågått förhandlingar om långtidsbudgeten, och de ska snart återupptas efter jul. Vi vill samtidigt slå vakt om den svenska rabatten.

Avslutningsvis vill jag än en gång säga att vi från Socialdemokraternas sida har deltagit på ett aktivt och konstruktivt sätt för att lägga fast förhandlingspositionerna. Men vi är inte regeringen, och vi förhandlar inte. Så här inför julen önskar vi regeringen lycka till. Vi ska göra vad vi kan på distans för att backa upp processen.

Som det ser ut nu är det varje fall så här långt inte en särskilt framgångsrik förhandling. Men det allra mesta återstår fortfarande. Vi säger en gång till: Lycka till! Vi backar upp positionerna.

(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 11 §.)

Prot. 2012/13:47

19 december

*Avgiften till
Europeiska unionen*

8 § Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag

*Subsidiaritetsprövning
av EU-förslag*

Föredrogs

civilutskottets utlåtande 2012/13:CU14

Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag (KOM(2012) 614).

Anf. 38 JONAS GUNNARSSON (S):

Herr talman! Jag inser att många väntar på att få ta en välförtjänt julledighet, så jag ska försöka hålla mig kort. Till att börja med vill jag yrka bifall till reservation 1 som vi socialdemokrater har gemensamt med Miljöpartiet.

Civilutskottets utlåtande CU14 handlar om kommissionens direktivförslag om jämnare könsfördelning i de börsnoterade företagens styrelser. Frågeställningen kammaren har att ta ställning till i dag är om kommissionens förslag till mer jämställda bolagsstyrelser i de börsnoterade bolagen är förenligt med subsidiaritetsprincipen.

När man tittar på förslaget tror jag att de flesta inser att det inte är särskilt långtgående utan snarare kan ses som en knuff i rätt riktning. Kommissionens förslag är tydligt i att kvotering ska ske med bibehållna krav på kompetens och meriter. Förslaget är också väldigt generöst i fråga om vilka sanktioner som ska införas. Det säger utan större detaljreglering att medlemsstaten ska kunna visa upp att de sanktioner som införas är lämpliga och tillräckligt avskräckande för de företag som inte följer direktivet. Direktivet också tidsbegränsat till att gälla enbart fram till 2028.

Vår bedömning av förslaget är att det inte strider mot närhetsprincipen, eller subsidiaritetsprincipen. Det finns ett flertal uppenbara skäl till att det är en fördel att på EU-nivå fatta ett sådant här beslut. Jag tänker nämna några få av dem.

För det första är det tydligt att glastaksproblematiken inte är specifik för kvinnor i Sverige. Tittar vi på de största börsbolagen här hemma ser vi att andelen kvinnor i deras styrelser ligger på ungefär 25 procent medan snittet för EU-27 ligger på 14 procent. Kvinnor över hela unionen har alltså ett likartat problem med att ta sig in i affärlivets finrum. Det borde rimligen också göra det till ett problem som vi inom EU-kretsen försöker lösa gemensamt.

För det andra är det lika tydligt att den inre marknaden gör att vissa kan tveka inför att införa nationella regler utifrån en missriktad tanke om att detta skulle kunna ge det egna landets företag nackdelar i konkurrensen med företag från andra medlemsstater.

För det tredje: Om vi tillåter oss att göra en lämplighetsbedömning av förslaget kan vi se att det är väl avvägt. Detta säger jag med tanke på hur direktivet är utformat samt att det har en relativt kort livslängd. Det minimerar risken för att vi på EU-nivå skapar en regelbörda som är svår att hantera i framtiden, samtidigt som medlemsstaterna ges väldigt stort utrymme att formulera sina egna regler för att nå målet om mer jämställda börsbolagsstyrelser.

Herr talman! Innan jag avslutar måste jag ändå nämna något som jag inte riktigt förstår. Det är med vilka medel Alliansen och Sverigedemokraterna ska uppnå det de i majoritetstexten skriver om att riksdagen tycker att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Den frågan står utan svar.

Med det korta och förhoppningsvis kärnfulla anförandet vill jag önska er, herr talman, en riktigt fin jul och ett gott nytt år!

Anf. 39 JAN LINDHOLM (MP):

Herr talman! Civilutskottet har genomfört en subsidiaritetsprövning av kommissionens förslag till direktiv för att nå en jämnare könsfördelning bland ledamöter i börsnoterade företags styrelser.

Prövningen handlar om att avgöra om det uppsatta målet, minst 40 procent av det underrepresenterade könet, kan nås genom åtgärder på nationell nivå eller inte. Bedömer man att beslut på EU-nivå inte behövs innebär det att förslaget anses strida mot den här principen.

Miljöpartiet har i grunden uppfattningen att vi motsätter oss utökad överstatlighet utom på två områden, dels på miljöområdet, dels när det gäller mänskliga rättigheter.

Motivet när det gäller det förstnämnda området är att miljöförreningar i princip är gränsöverskridande, och därför menar vi att de också måste hanteras gränsöverskridande.

Mänskliga rättigheter har i takt med den ökande globaliseringen och människors allt större möjligheter att röra sig över gränser blivit en mer gränsöverskridande fråga. Inte minst den växande människohandeln visar på detta.

Eftersom vi i Miljöpartiet betraktar frågan om en jämnare könsfördelning på arbetsmarknaden som en fråga om mänskliga rättigheter ser vi på subsidiaritetsprövningen med de glasögonen på.

Det råder en väldigt bred enighet i den svenska riksdagen om att det underrepresenterade könet bör representeras med minst 40 procent i bolagens styrelser. Åtminstone säger de flesta partier sig tycka så. Men vi

miljöpartister, som år efter år – i hur många år vet jag egentligen inte – har motionerat om att riksdagen ska besluta om verktyg för att nå dit, känner tydligt att det är en uppfattning som i många andra partier ännu inte gått från tanke till handling.

I kommunerna driver vi kravet när det gäller kommunalt ägda bolag. Vi har föreslagit att riksdagen ska ge regeringen i uppdrag att byta ut personer i statligt ägda bolags styrelser för att där nå målet. Vi har föreslagit en lag om kvotering i likhet med den i exempelvis Norge för att få fart på förändringarna i de privata bolagen här i Sverige. Men motståndet ser i verkligheten ut att vara kompakt när det kommer till frågan om handling.

Vi kan alltså konstatera utifrån praktiska erfarenheter att vi har väldigt svårt att klara detta på nationell nivå. Teoretiskt borde det vara fullt möjligt, menar jag, men praktiken säger alltså något helt annat.

Syftet med kommissionens förslag är att nå målet 40 procent till år 2020 i börsnoterade bolag och redan till år 2018 i offentliga bolag. Tanken är att målet ska nås i hela EU och inte bara i de länder som går först. Enligt beräkningarna kommer man enbart att nå halvvägs på den här samlade EU-nivån, och då är det faktiskt många länder som knappt rör sig i den här frågan.

Eftersom ambitionsnivån i det närmaste är noll i vissa länder krävs det åtgärder för att man i de länderna ska förstå att man måste ta till vara kompetensen hos alla, även kvinnor, om det ska bli fart på ekonomin.

Ska gapet mellan olika EU-länder krympas så att gemensamma regler, exempelvis på det ekonomiska området, kan fungera i praktiken, så att vi inte får den typ av kris som vi har i dag till exempel, får man inte blunda för att den ekonomiska utvecklingen i vissa länder halkar efter.

För att minska de inre konflikterna i EU måste alla med på en sådan här reform. Därför ser vi att samlade åtgärder för att nå målet måste hanteras även på EU-nivå. Inte bara Sverige utan också många andra länder kommer att misslyckas om frågan bara ska hanteras nationellt.

Jag tycker, herr talman, att utskottsmajoritetens argumentation är väldigt tunn. Motivet för att säga nej till regler på EU-nivå är att det hotar den väldigt speciella svenska äganderätten för bolagens ägare. Hur väsensskild är då den äganderätten från motsvarande bolagsägares rättigheter i andra EU-länder? Och varför ska just aktieägandet skilja sig radikalt från andra former av ägande?

Bilägandet är omgärdat av mängder av inskränkningar och skyldigheter, liksom ägandet av fastigheter är kringskuret på olika sätt. Ägaren till en skogsfastighet har att rätta sig efter mängder av stränga regler, liksom den som äger djur.

De flesta former som man kan omvandla en egendom till är faktiskt omgärdade med många regler. Och det är ju redan så att även ägandet av aktier inte är särskilt regelbefriat, även om det finns många som försöker smita undan.

Att i det sammanhanget påstå att just ett regelverk om att det underrepresenterade könet inte får understiga 40 procent av antalet ledamöter i börsnoterade bolags styrelser väsentligt skulle inkräkta på ägarnas unika frihet framstår som ett väldigt svagt och ganska ogenomtänkt argument.

Det handlar just om det här, att EU kräver att ett regelverk införs som gör att man når målet. Hur det regelverket sedan ska se ut säger faktiskt

direktivet väldigt lite om. Det enda EU egentligen kräver är att regelverket ska utformas så att man når målet och att det ska finnas sanktioner som är så påtagliga att företagen följer det regelverk som nationerna själva beslutar att införa. Hur de här reglerna och sanktionerna ska se ut är alltså upp till varje land.

Man kan inte tolka allianspartiernas nej till kommissionens förslag som en kritik av ett överstatligt metodval för att nå målet, eftersom det inte finns i kommissionens förslag. I verkligheten kan det inte vara någonting annat än en ovilja att nå själva målet som ligger bakom att man väljer att säga nej.

Herr talman! Jag yrkar mot den här bakgrunden bifall till reservation 1 i utlåtandet. Och jag vill avsluta med att önska talmannen och mina utskottskolleger en god och välbehövlig julvila.

Anf. 40 MARIANNE BERG (V):

Herr talman! Jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser, det vill säga fler kvinnor i dem – absolut, säger jag. Att kvotera in kvinnor i företags bolagsstyrelser är ett jättebra förslag.

Det är ett radikalt grepp från EU-kommissionen. Jag tror faktiskt att jag vill säga att det är det mest radikala hittills. Det är ett förslag som kommissionär Viviane Reding har gått i spetsen för.

Men – då kommer men:et – olyckligtvis, herr talman, strider det mot subsidiaritetsprincipen. Det är trist att behöva konstatera det. Vänsterpartiet anser att förslaget, liksom många andra förslag som kommer från EU, är ett överstatligt direktiv. Vi tycker att EU redan i dag bestämmer tillräckligt mycket och att man inte ska in och nafs på mer.

Vi har haft denna fråga uppe i debatten i riksdagen många gånger. Vänsterpartiet tycker att det är en otroligt viktig fråga och ser gärna att vi här hemma inför en modell, typ den norska modellen, som jag förstår fungerar alldeles utmärkt.

Om regeringen skulle ta steget att se till att Sverige tar efter Norges modell, det vill säga att via lagstiftning kvotera in det underrepresenterade könet i bolagsstyrelser, vilket då gäller kvinnor, skulle jag bli väldigt lättad och glad.

I dag är Norge en av de världsledande i fråga om jämställdhet inom näringslivet. Jag hade hoppats att Sverige också skulle vara i toppen.

Nu anser inte alliansregeringen att Norges modell är den bästa, utan man anser att det är upp till bolagen själva att utse sina ledamöter. Okej, men jag anser att ni trots detta kan vara lite tuffare i ert yttrande. Där anser jag att ni är väldigt lama och tama.

Men det kan ni rätta till i dag genom att ställa er bakom Vänsterpartiets yttrande. Då uppmanar ni tydligt och klart riksdagen att stå upp i en jämställdhetsfråga som denna. Inte minst visar ni EU att vi här hemma verkligen menar allvar med att sträva efter en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män i vårt land.

Jämställdhet är en fråga om mänskliga rättigheter, demokrati och rättvisa. Det hoppas jag verkligen att vi alla anser.

Att hålla frågan vid liv och att vara en blåslampa på regeringen är bara bra. Då kanske vi når fram i frågan inom en snar framtid. Vi måste nöta och nöta för att få ett resultat.

Det har visat sig på många andra områden att det har gett positivt resultat. Droppen urholkar till sist stenen.

Alliansvänner! Visa nu på lite mod! Visa nu på lite styrka och ställ er bakom Vänsterpartiets förslag till ett motiverat yttrande!

Med detta sagt, herr talman, vill jag yrka bifall till reservation 2 i detta utlåtande och samtidigt önska er alla som befinner er i kammaren just nu en riktigt god jul och ett gott nytt år.

Anf. 41 MARGARETA CEDERFELT (M):

Herr talman! Det ärende som är den här riksdagsterminens och faktiskt 2012 års sista ärende handlar om en subsidiaritetsprövning av direktivet om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag.

Jag skulle vilja börja med att säga en sak. Just att ärendet är årets sista visar hur viktigt EU är för Sverige. Vi är en del i EU, och vi står här och debatterar EU som sista ärende. Tidigare ärenden som finansutskottet har debatterat har också till stora delar handlat om EU.

Samtidigt är de nationella parlamenten viktiga. Det är här vi ska fatta beslut som inte hör hemma på EU-nivå.

Herr talman! När vi i civilutskottet gjorde en subsidiaritetsprövning gick vi så till väga att vi också inhämtade regeringens ställningstagande, hur regeringen bedömde att förslaget var förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Från Alliansens sida i utskottet kom vi fram till att frågan kan avgöras bättre på nationell nivå än på EU-nivå.

Vad grundar vi detta på? Vi har först och främst tagit ställning till om målet om jämställdhet kan uppnås på nationell nivå. Absolut, självklart finns det större utrymme att arbeta för jämställda styrelser på nationell nivå än på EU-nivå. Det visar utan tvekan det resultat som vi har i Sverige, där vi har en större andel kvinnor i styrelserna än i EU-länderna över lag. I EU-länderna i snitt ligger den kvinnliga representationen i styrelser på ungefär 14 procent. I Sverige är den 23 procent.

Finns det viktiga gränsoverskridande aspekter på åtgärder som inte på ett tillfredsställande sätt kan regleras på medlemsstatsnivå? Självklart kan vi reglera på medlemsstatsnivå! Det är ju precis det som vi arbetar med inom Alliansen. Vi inför åtgärder så att kvinnor kan få större representation i styrelser. Vi har till exempel gjort satsningar på styrelseutbildning. Nästa steg är utbildning för valberedningar. Det handlar också om mentorprogram och satsningar för att kvinnor ska kunna göra fler innovationer med mera. Detta visar att åtgärder på nationell nivå har betydelse.

Skulle en underlåtenhet att handla på EU-nivå stå i strid med fördraget? Vi agerar ju på nationell nivå, så det behövs inget agerande på EU-nivå som vi ser det.

Den sista delen handlar om ifall åtgärder på EU-nivå skulle ge klara fördelar till medlemsländerna. Att reglera hur styrelser ska utse sina styrelseledamöter, herr talman, kan vi inte se är en fråga för EU. Det handlar om äganderätten, precis som representanterna för oppositionspartierna har sagt. Äganderätten ger faktiskt ägarna mandatet att utse sina styrelser. I Sverige har vi en ordning med en valberedning som arbetar

för att utse kandidater. Det är en bolagsstämma som beslutar om styrelsen, och ägarna kan avsätta styrelsen om den så skulle önska.

I näringslivets självreglering, kod för bolagsstyrning, finns också nämnt vikten av kvinnor i styrelserna, och det finns inskrivet som ett mål. På detta sätt har svenskt företagande tagit framstående steg för att öka andelen kvinnor, och det visar sig ju genom att vi har 23 procent kvinnor.

Jag vill också nämna att jämställdheten inte handlar om kvotering utan om värderingar, utbildning och kompetens – både den egna och omgivningens kompetens att kunna se kompetens. Det är där det är så viktigt att jobba på rätt nivå, det vill säga på nationell nivå, på lokal nivå och också i familjerna. Det är självklart att vi ska arbeta för ett jämställt samhälle men inte genom att introducera ett EU-direktiv.
(Applåder)

Anf. 42 JONAS GUNNARSSON (S) replik:

Herr talman! Margareta Cederfelt nämner i sitt anförande den svenska självregleringen av näringslivet. Det är väl gott nog att man i den tar upp frågor kring jämställdhet och annat. Det visar ändå att vi har kommit någonstans.

Frågan är bara om det räcker. I dag har vi 23 procent kvinnor i de stora börsbolagens styrelser, säger Margareta Cederfelt. Jag sade 25 procent, men jag väljer att gå på Margaretas siffra. 23 procent är alldeles för dåligt. Menar vi allvar med att vi vill bryta glastaket och göra även affärslivet mer jämställt tror jag att det behövs åtgärder.

I det motiverade yttrandet och majoritetstexten däri skriver man: ”Riksdagen anser att det är viktigt att könsfördelningen blir avsevärt jämnare när det gäller deltagandet i ekonomiskt beslutsfattande. Riksdagen anser också att det är positivt med initiativ på ett så viktigt område.”

Det låter jättefint. Problemet är att man väljer att göra ingenting. Vi får inga initiativ. Det kommer inga förslag, och när det väl kommer ett förslag från kommissionen säger man nej, fast förslaget inte ens är särskilt långtgående utan mer att se som en målsättning. Jag förstår inte att Margareta Cederfelt vill säga nej till detta.

Utän åtgärder är det bara Frankrike som beräknas klara målet om 40 procent kvinnor i de större börsbolagens styrelser till 2020. Sverige och ett gäng andra länder kommer kanske att nå målet till 2035. Resten av EU kommer inte att klara av det innan 2040 i den takt vi håller på i dag. Räcker det, Margareta Cederfelt?

Anf. 43 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Det slog mig att jag i mitt huvudanförande glömde att yrka bifall till utskottets förslag till beslut och att riksdagen därmed lämnar över utskottets motiverade yttrande till Europaparlamentets, rådets och kommissionens ordförande. Jag vill också yrka avslag på samtliga motioner.

När det handlar om att få en ökad andel kvinnor i styrelserna handlar det, precis som jag nämnde, om så mycket mer än kvotering. Det handlar om att det måste finnas kvinnor på den operativa nivån i företagen. Det handlar om att det måste finnas kvinnor som har rätt utbildning och rätt yrkeserfarenheter. Det handlar om att det finns en acceptans i samhället.

Här kan jag med stor glädje se att andelen kvinnor i dag ökar på utbildningar som ofta leder till företagsledande positioner. Det handlar om tekniska utbildningar på högskolenivå, det handlar om ekonomi och det handlar om juridik. Där finns en ökad andel kvinnor.

Det handlar också om att kvinnor måste få access till de operativa befattningarna i företagen. Tycker Jonas Gunnarsson att även detta ska regleras på EU-nivå? Det är faktiskt en konsekvens av resonemanget.

Från Alliansens sida anser vi, precis som vi har sagt, att ägarna har det yttersta ansvaret. Det finns en ägarrettsdimension i detta som inte ska regleras på EU-nivå.

Det behövs fler kvinnor i styrelserna på de operativa uppdragen. Där handlar det om styrelseprogram, det handlar om mentorprogram och det handlar om att påverka värderingar. Jag är helt övertygad om att vi i Sverige kommer att kunna nå målen. Det räcker att se att vi har 23 procent kvinnor på styrelseuppdrag. Är inte detta mycket bättre än genomsnittet?

Anf. 44 JONAS GUNNARSSON (S) replik:

Herr talman! Det är bättre än genomsnittet, men det är fortfarande inte tillräckligt bra. Vi ser redan i dag att vi med de åtgärder som är vidtagna inte kommer att klara målet om 40 procent innan 2020. Sverige hamnar i en grupp som förväntas klara det till 2035. Det duger inte.

Margareta Cederfelt tar upp att det handlar om rätt utbildning och meriter. Kommissionens förslag är väldigt tydligt med att man inte får åsidosätta de regler och de domslut som finns från EG-domstolen kring kvotering, som innebär att man inte får kvotera in någon som inte har jämbördiga meriter med en annan som söker samma tjänst. Det argumentet faller därför ganska platt.

Om vi nu inför sådana här regler för toppen av ett bolag, kan vi inte då förvänta oss att det kommer att sippra uppåt, att det faktiskt får effekter nedåt i företaget, att det faktiskt kommer att få effekter i alla led? Det är ju som Margareta Cederfelt säger: Vi måste klara alla led och se till att det finns chefer och ledare överallt i ett bolag.

Jag väljer i alla fall att tro att om vi sätter upp ett sådant här mål så kommer vi att skapa en bättre företagskultur totalt sett.

Jag måste fråga än en gång. Hur ska man uppnå det man skriver i det motiverade yttrandet? Hur ska vi förhålla oss till det som står allra sist? Det är: "Som förslaget ser ut nu finns det enligt riksdagen inte tillräckliga skäl att vidta åtgärder på EU-nivå. Målet att skapa ett jämställt beslutsfattande i ekonomiska frågor bedöms kunna uppnås bättre genom nationella åtgärder."

Vad är det för åtgärder? Hur ska vi nå målet? Det har Margareta Cederfelt inte svarat på.

Anf. 45 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Jag tackar för frågorna och ska besvara dem.

Vi har från Alliansens sida gjort riktade insatser för att främja kvinnors företagande. Ett program beslutades 2006. 100 miljoner kronor per år löpte 2007–2009. Hösten 2009 beslutades om ytterligare 100 miljoner för en förlängning 2010, mentorprogram, utbildning för att öka andelen kvinnor på chefspositioner och i styrelser. Innovationsfinansieringsfrågor

och rådgivning kan jag nämna är ytterligare ett område där kvinnor är underrepresenterade, men inte är det så att det är tal om att vi ska ha beslut på unionsnivå.

Styrelsekraft är ett exklusivt mentorprogram som 1 400 kvinnor har sökt för att delta i. Jag nämnde tidigare certifierade ledamöter i valberedningar. Det är ytterligare ett steg som kommer. Almi Företagspartner har också fått ett uppdrag att satsa på kvinnor. Sedan finns det ytterligare beslut.

Men det behövs också att kvinnor har ett intresse av att arbeta och möjlighet att arbeta. RUT är ett stort, väsentligt inslag här. Lagen om valfrihet, LOV, och jobbskatteavdraget – vi har vidtagit åtskilliga stora åtgärder för att påverka värderingarna, utbildningen och kompetensen. Det är här vi ska arbeta för att det också ska bli fler kvinnor i bolagsstyrelserna.

Anf. 46 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Jag försöker hinna med att läsa på, men det är svårt för oss i de små partierna. Ni i de större kan ju dela upp jobbet. Ni har större möjligheter att göra det. Ändå slås jag rätt ofta av att när ni argumenterar så argumenterar ni mot någon sorts påhittad verklighet och inte mot vad som faktiskt gäller.

Det här förslaget handlar ju inte om kvotering. Margareta Cederfelt talar om kvotering i sitt huvudanförande. Bara för att få er att förstå vad det handlar om tänker jag läsa innantill ur kommissionens förslag. Där står det faktiskt så här: För att uppnå målet i punkt 1 – målet gäller alltså 2020 respektive 2018 – ska medlemsstaterna vid urval av icke verkställande styrelseledamöter ”se till”, det är den hårdaste formuleringen som finns, att det leder mot målet.

Alla de åtgärder som Margareta Cederfelt räknade upp i svaret på Jonas sista fråga är sådant som skulle kunna vara åtgärder för att ”se till” att man når målet. Om man från regeringens sida känner sig säker på att de åtgärder som man redan har vidtagit kommer att leda till att man lyckas med det här betyder ju direktivet ingenting för Sveriges räkning.

Därför måste frågan ställas: Anser alliansregeringen att det här är en viktig fråga på EU-nivå? Där måste vi väl ändå vara överens om att om man nu tror att vi lyckas i Sverige, utan att göra något mer än vi redan gör, kommer man att lyckas med det i övriga Europa, och är det någonting som vi borde ta ansvar för?

Anf. 47 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Jag skulle som svar på Jan Lindholms replik vilja säga att frågan är på vilken nivå besluten ska fattas. Jag har svarat och sagt att det är på en nationell nivå som besluten ska fattas.

Jag skulle också vilja förtydliga med att säga att besluten ska fattas på ägarnivå. Genom att ta bort en beslutskompetens finns också en stor risk att viljan att arbeta vidare framåt och ta ansvar försvinner. Detta är något som är vida omtalat i åtskillig forskning inom till exempel sociologi, som är mitt eget huvudämne. Där går det klart och tydligt att se att möjligheten att påverka, att besluta, är klart relaterad till vilken nivå som besluten kan tas på. När det handlar om jämställdhet, att öka möjligheten för fler kvinnor att aktivt kunna delta i styrelsearbetet, bör beslut fattas av dem

som har mandatet, där det finns en möjlighet att påverka, det vill säga av ägarna.

Prot. 2012/13:47
19 december

Anf. 48 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Margareta Cederfelt valde *mycket* noggrant att inte svara på min fråga. Jag frågade huruvida man från alliansregeringens sida har något ansvar för att det här målet nås på EU-nivå.

Sedan kan jag besvara lite grann av argumentationen från Margareta Cederfelts sida genom att fråga: Är det så att företag i Norge, Tyskland eller Frankrike går väldigt mycket sämre än i Sverige därför att ägarna har ett annat inflytande än ni vill ha i Sverige? Är det så? Jag är mycket tveksam till att det skulle gå att leda i bevis.

Dessutom vill jag, herr talman, påpeka ett annat fel i argumentationen från allianssidan. Man pratar om att vi har nått så långt i Sverige. Men då ska man veta att bland de 23–24 procent kvinnor som sitter i bolagsstyrelser finns det faktiskt två kvinnor som sitter i över 2 000 bolagsstyrelser. Det ligger speciella tekniska orsaker bakom det. Man ska vara väldigt försiktig med att använda statistik.

Återigen till frågan om var besluten ska fattas. Har vi ambitionen att vara med i EU, som jag har förstått att man har på allianssidan – ni är inte emot EU, utan ni vill att vi ska vara med där – måste vi väl ta ansvar för hela EU, eller hur? Det här handlar ju om ett ramverk för hela EU. Det står inte att vi ”ska” införa den ena eller andra lagen utan att vi ska ”se till” att införa regelverk som når målet. Om vi tror att vi redan har gjort det, varför då säga nej till ett regelverk som kanske skulle kunna få fler länder inom EU att åtminstone påbörja det arbetet mot målet, som vi faktiskt inte har så lång tid kvar att nå? Det är sex år till 2018.

Anf. 49 MARGARETA CEDERFELT (M) replik:

Herr talman! Från Alliansens sida, Jan Lindholm, har vi gjort bedömningen att hur ramverket för beslut ska se ut när det gäller hur ledamöter till bolagsstyrelser ska utses är en fråga som bäst hör hemma på nationell nivå. Det är inte en fråga för EU att besluta om. Detta grundar vi på att det är på nationell nivå som jämställdhetspolitiken hör hemma. Det är på nationell nivå som äganderätsfrågorna hör hemma. Utifrån detta anser vi att frågan inte hör hemma på EU-nivå.

Anf. 50 LARS TYSKLIND (FP):

Herr talman! Jag vill inleda med att instämma i Margareta Cederfelts inlägg i debatten. Sedan vill jag yrka bifall till förslaget i utlåtandet, att förslaget i direktivet om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag strider mot subsidiaritetsprincipen och att riksdagen ska lämna ett motiverat yttrande till EU med denna ståndpunkt. Jag yrkar därför avslag på Socialdemokraternas och Miljöpartiets reservation, där man i stället har kommit till slutsatsen att det är förenligt med subsidiaritetsprincipen. Jag yrkar även avslag på Vänsterpartiets reservation, även om de nu har kommit fram till samma slutsats som alliansregeringen, att det faktiskt strider mot subsidiaritetsprincipen.

Herr talman! I grunden är det positivt att det tas initiativ på jämställdhetsområdet. Vi är helt säkert eniga om att det här gynnar alla, individen

*Subsidiaritetsprövning
av EU-förslag*

och samhället i stort, inklusive näringslivet och de börsnoterade företagen. Både alliansregeringen i sitt uttalande och utskottet i sitt utlåtande uttrycker ju väldigt tydligt att det är viktigt att könsfördelningen blir betydligt jämnare vid ekonomiskt beslutsfattande.

Om jag tillåter mig en lite personlig reflexion i sammanhanget kan jag säga att det är väldigt svårt att förstå hur företag och deras ägare med berätt mod avstår från kvinnors kompetens i sina styrelser. Det är ju direkt kontraproduktivt. All vetenskap visar faktiskt att när kvinnor kommer med i styrelsen gynnar det företagets tillväxt och utveckling. Men här handlar det naturligtvis om värderingar och attityder, som har nämnts väldigt mycket här. Det måste vi jobba vidare med. Men slutsatsen är att det gör vi bäst på nationell nivå och andra länder på sin nationella nivå.

Herr talman! Jag skulle i sammanhanget vilja nämna något som är värt att nämna. Det är att regeringen så sent som i förra veckan presenterade en satsning på 32 miljoner när det gäller jämställdhetsforskning. Syftet med denna forskning är att man vill få fram vad som bidrar till utveckling och framsteg för praktiskt jämställdhetsarbete inom universitet, högskola, näringsliv och offentlig sektor. Det handlar om att skaffa den kunskap och de verktyg som behövs i arbetet.

Slutsatsen är att det finns fokus på frågan i Sverige och naturligtvis i andra länder, och vi är inte nöjda med dagens läge. Det finns mycket kvar att göra i frågan.

Herr talman! Det är inte svårt att ställa sig bakom den bild som framförts av kommissionen. Det är sant att bolagsstyrelserna inom EU kännetecknas av snedfördelning mellan könen. Det är sant att det varierar mycket mellan medlemsländerna. Det är sant att man i många medlemsländer inte vidtagit några som helst åtgärder för att rätta till detta.

Men, herr talman, det betyder inte per definition att problemet löses bäst på EU-nivå. Det vi har att avgöra är om vi vid en subsidiaritetsprövning i stället i tillräcklig omfattning kan lösa problemet på nationell nivå. Det är dagens fråga. Sedan kommer vi in på sakfrågan, men i grunden är det subsidiaritetsfrågan vi avgör i dag.

Utan att ytterligare gå in i detalj på hur bolagsstyrelser utses i Sverige kan jag konstatera att de åtgärder som vidtas måste anpassas i respektive land och genomföras på nationell nivå.

Det talas även om gränsöverskridande problem. Alliansregeringen och utskottsmajoriteten har gjort den kloka bedömningen att det inte finns något i de gränsöverskridande problemen som motiverar att frågan regleras på EU-nivå. Slutsatsen blir att utskottet anser att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen. Det är vad vi har att avgöra. Riksdagen ska lämna ett så kallat motiverat yttrande till EU enligt det förslag som utskottet redovisar i bil. 2 i utlåtandet.

Jag återger fritt vad Bo Bernhardsson sagt tidigare i debatten när han sade att EU inte ska syssla med sådant vi sköter bäst själva. Det är vad hela subsidiaritetsprövningen går ut på.

Därmed tackar jag för mig och önskar alla en god jul.
(Applåder)

Anf. 51 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att argumentationen haltar. Lars Tysklind argumenterar att frågan sköts bättre på nationell nivå och att de regler som ska leda till detta ska utformas efter hur verkligheten ser ut i respektive land.

Jag undrar om Lars Tysklind har läst förslaget. I förslaget står det att varje land självt ska utforma regelverk som ser till att man når målet. Det står att medlemsstaterna ska bestämma vilka sanktionssystem som behövs. Det kan vara helt olika, och man ger några förslag men säger inte hur det ska se ut. Medlemsstaterna ska se till att bolagen rapporterar in hur det går, och så vidare.

Man kan inte någonstans i förslagen hitta någonting som inskränker möjligheterna för länderna att var för sig ha helt olika system för att nå målen. Det här handlar egentligen om att länderna förbinder sig att nå målen. Det är i praktiken det som alliansregeringen säger nej till genom att anse att frågan inte ska hanteras med någon form av överstatlig samordning. Det är vad det handlar om.

Folkpartiet har en gång i tiden varit partiet som har stått för jämställdhet. Jag tycker inte att man kan se det i dag. Menar Lars Tysklind och Folkpartiet att vi inte har något ansvar i den europeiska gemenskapen för att stötta utvecklingen? Jag kan inte tolka det på annat sätt. Lars Tysklind nämnde till och med att det finns länder där man inte har kommit särskilt långt, knappt någonstans alls.

Vore det inte bra med ett gemensamt yttre ramverk som gör att länderna var för sig måste skapa system där de rapporterar in hur det går så att vi får en bild, så att vi med hjälp av politiska beslut kan styra ytterligare?

Anf. 52 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Det är nästan lite rörande hur Jan Lindholm just i denna fråga har en mycket stark tilltro till EU:s förmåga att ändra värderingar och attityder inom hela EU.

Naturligtvis är det ett steg i rätt riktning när vi talar om direktivet. Själva sakfrågan har vi säkert all anledning att komma tillbaka till. EU talar inte om kvotering utan om processer. Det är naturligtvis vad det handlar om.

Sedan var det frågan om andra länder. Det viktiga är att Sverige är med i EU och deltar i debatten och i EU:s inre kärna. Det handlar här om att lyfta fram värderingar och attityder så att andra länder vidtar åtgärder.

Att antyda att Folkpartiet inte står för jämställdhet faller på sin egen orimlighet. Det är en av våra absoluta hjärtefrågor. Det var precis vad jag uttryckte i början, nämligen den personliga reflexionen att det är fullständigt obegripligt att företag och ägare avstår från kvinnlig kompetens.

Naturligtvis har vi mycket att arbeta med, och det tänker Folkpartiet fortsätta att göra.

Anf. 53 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Jag tycker att det var ett bra svar, och jag uppskattar det. Jag hoppas att det verkligen leder till en omprövning.

Men om man menar allvar med att försöka medverka till en process som leder i riktningen en mer jämställd arbetsmarknad, har jag svårt att förstå vad det är i förslaget från kommissionen som påverkar reall i Sverige på ett sådant sätt att det kan betraktas som ett överstatligt beslutsfattande som överskrider bedömningen av vad som ska ske på nationell nivå och EU-nivå.

Här handlar det för länderna om att anpassa sig till ett ramverk. Det är tydligt att man utformar det på nationell nivå. Generellt har vi i Miljöpartiet inte någon tilltro till att reglera saker på EU-nivå, men det gör man inte här. Det här är ett avancerat sätt att skapa en kravmekanism, och sedan sker regleringen faktiskt på nationell nivå. Därför är det enkelt att trots en skepticism till regelverk på EU-nivå säga att just den här modellen faktiskt inte innebär någon inskränkning av vår självständighet i fråga om att nå målet. Tvärtom är det ett stöd för oss att på den nationella nivån faktiskt tvinga oss att hitta formerna.

Om det visar sig om tre år att vi inte har kommit så långt måste vi på nationell nivå vidta ytterligare åtgärder för att leva upp till det vi har förbundit oss till på EU-nivå. Det är så jag tycker att man ska arbeta. Jag hoppas att Folkpartiet också tycker att det är ett bra sätt att arbeta på.

Anf. 54 LARS TYSKLIND (FP) replik:

Herr talman! Folkpartiet tycker att jämställdhet är oerhört viktigt. Det kan vi slå fast.

Frågan i dag gäller på vilken nivå processerna för att nå denna jämställdhet verkar bäst. Är det på nationell nivå eller är det på EU-nivå? Folkpartiet och Alliansen har dragit slutsatsen att den här frågan definitivt avgörs bäst på nationell nivå.

Jan Lindholm hamnar i en märklig argumentation. Han vill säga att direktivet inte är så farligt. Men frågan är om direktivet är lämpligt. Det är den frågan vi har att avgöra. Var är det lämpligast, på EU-nivå eller nationell nivå? Dessa processer ska definitivt avgöras på nationell nivå i de olika länderna.

Sedan har vi ändå ansvar att inom EU driva frågor om värderingar och attityder.

Anf. 55 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag vill först och främst vara tydlig med att jag helt delar kommissionens analys och problembeskrivning. Den ekonomiska ojämlikheten är ett stort problem i Europa och i hela världen. Inom näringslivet, även det svenska, finns det fortfarande en hel del patriarkala strukturer och en grabbighet som vi med stor kraft behöver synliggöra och bekämpa. Den kampen börjar med hur vi, män och kvinnor, fostrar våra söner och döttrar.

Jag tänker inte ge mig in i någon vidare diskussion i det som inte tillhör sakfrågan, nämligen subsidiaritetsprincipen eller prövningen av förslaget från kommissionen. Jag gör ett undantag, och det är den del som gäller synen på begreppet konkurrenskraft.

Att ens antyda att det skulle föreligga en risk för att medlemsländernas företag skulle tappa konkurrenskraft gentemot andra länders därför att man har en jämnare könsfördelning i sina bolagsstyrelser ter sig väldigt märkligt. Men det visar kanske vilken uppförsbacke vi har i det

europiska jämställdhetsarbetet och vilken skillnad det är i attityder gentemot hur vi resonerar i Sverige och hur den svenska debatten förs, där vi snarare menar att jämställdhet och en jämnare könsfördelning i företagsledningar och bolagsstyrelser är något som ökar konkurrenskraften i bolagen. Det finns undersökningar som visar att de företag i Sverige som har fler kvinnor i sina ledande befattningar är de som är lönsammast.

Det gäller i dag att debattera huruvida just det här området och den här modellen för hur en jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser ska åstadkommas i medlemsländer som Sverige lämpar sig för överstatlig lagstiftning eller om en sådan lag får ett bättre genomslag om den utformas efter svenska förhållanden där vi kanske till och med kan tänka oss en snabbare takt.

De svenska förhållandena är att vi sedan lång tid har haft en väl utbyggd förskola och en stor andel kvinnor som skaffar sig en högre utbildning och gör yrkeskarriär just tack vare att vi har en väl fungerande förskola och skola. Sedan Alliansen tog över regeringsmakten kan vi också se en ökande andel kvinnor som äger och driver företag, eftersom vi har öppnat upp de sektorer där kvinnor är överrepresenterade på arbetsmarknaden och i yrkeslivet för företagande, valfrihet och konkurrens.

Det förslag som EU-kommissionen vill att vi ska omvandla till svensk lag överensstämmer väldigt illa med den modell för ägarstyrning som ligger till grund för hur bolagsstyrelser sammansätts. Ett styrelseuppdrag bygger på förtroende och är inte någon anställning i arbetsrättslig mening, där meriter ska värderas och vägas mot varandra i någon sorts rekryteringsprocess. Det råder ingen anställningstrygghet i bolagsvärlden. När ägarna saknar förtroende för en styrelse eller delar av den måste styrelsen avgå, alldeles oavsett om det är män eller kvinnor som sitter i den. Att i ett sådant sammanhang tillämpa de regler som här föreskrivs förefaller helt orimligt.

Centerpartiet vill ha ett smalare men vassare EU. Den europeiska tanken är viktig, speciellt nu när den politiska och ekonomiska osäkerheten är stor, när klimatfrågan och freden med all rätt står allra överst på agendan och när nationalism, protektionism och främlingsfientlighet breder ut sig över Europa som ett stort mörkt täcke i spåren av arbetslöshet och sociala klyftor.

EU-medborgarnas förtroende är viktigt för att EU ska ha förmåga att åstadkomma verklig förändring. I detta läge är det särskilt viktigt att vi som sitter här har förmågan att skilja på ändamål och medel. Vill vi åstadkomma en ökad jämlikhet är det inte genom överstatliga beslut som ter sig obegripliga för dem som ska försöka efterleva dem, utan genom att föra en debatt här hemma och utforma politiken med högt ställda mål men med egna metoder.

Vi ägnar oss här i kammaren åt att recensera varandras politik, och oftast utgår vi ifrån de kända och förväntade positioner som de olika partierna har. Vi vet att partierna i Sveriges riksdag i olika grad tror på EU som medel. Det finns till och med de som inte vill att Sverige ska vara medlem utan ska lämna unionen. Miljöpartiet, som helt nyligen bytte fot i fråga om EU-medlemskap, har i dag valt att stå bakom överstatlighet. Jag citerar någonting som jag läste under *Vår politik, Alla frågor A-Ö*: ”Miljöpartiet vill att EU ska ha betydligt mindre makt på de flesta områden.” Men de anser i dag att EU ska lagstifta om bolagsstyr-

ning, och det är minst sagt förvånande, speciellt som man fortsätter på samma sida och skriver: ”Om EU ska bli en möjlighet och inte ett hinder i utvecklingen för en bättre värld, behöver det ske en omprioritering från tillväxt och frihandel till ansvar för miljö och sociala villkor.”

Efter att ha hört Jan Lindholms anförande, som är en hyllning till just tillväxt och frihandel, måste man ställa sig frågan: Sker det en omsvängning igen från Miljöpartiets sida i förhållandet till EU? Är det tillväxt, frihandel och lika villkor för bolagen som skapar möjlighet för ökad rörlighet för människor och kapital som är det som är Miljöpartiets mål?

Herr talman! Jag yrkar slutligen bifall till utskottets förslag i utlåtandet och det motiverade yttrandet och uttalar att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen.

Avslutningsvis önskar jag talmannen och de vice talmännen, kammarkansliet och civilutskottets tappra ledamöter en god jul och ett gott nytt år. Civilutskottets kansli förtjänar ett särskilt tack för att man in i det sista och även inför det kommande året serverat utskottet med underlag för kloka och kanske i något fall – vi får se hur det går – mindre kloka beslut.

(Applåder)

Anf. 56 JONAS GUNNARSSON (S) replik:

Herr talman! Jag får börja med att tacka Ola Johansson för önskan om en god jul och önska detsamma.

Ola Johansson säger i sitt anförande att han delar den problembeskrivning som kommissionen målar upp. Det är bra att vi kan vara överens om vad som är problemet. Det som är mindre bra är att Ola Johansson inte har några förslag på hur vi ska komma till rätta med det.

Kommissionen ber i sitt förslag medlemsstaterna att införa någon form av system, valfritt vilket, för att komma till rätta med ojämställdheten i börsbolagens styrelser. Vad i detta är det som är så fruktansvärt farligt? Vad i detta är det som gör att vi förlorar så fruktansvärt mycket självständighet?

Ola Johansson säger att vi ska ha ett smalare men vassare EU. Jag kan tycka att EU ska handla om det som är gemensamt, om det där vi har gemensamma problem. Vi ska försöka lösa de problemen tillsammans.

Här kommer man med ett väl avvägt förslag från kommissionen som inte är särskilt inskränkande i nationell rätt utan ger väldigt mycket frihet att utforma egna regler. Det är i princip en målsättning, en målsättning om att det ska bli mer jämställda bolagsstyrelser. På vilket vis är det dåligt?

Smalare men vassare EU – vad handlar det om? För mig låter det mest som en politisk floskel, herr talman. Vanligtvis när vi pratar om internationella samarbeten handlar det om mänskliga rättigheter, miljöproblem, de stora frågorna. Frågan är till Ola Johansson: Är inte detta en stor fråga? Är inte det här ett gemensamt problem som vi borde försöka tackla tillsammans?

Anf. 57 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Jag tolkade Jonas Gunnarssons fråga, den sista, som: Är inte detta en fråga som vi ska göra någonting åt? Jo, det är just det som var poängen i mitt anförande: Det här är en fråga som vi ska göra någon-

ting åt. Som jag sade i inledningen av mitt anförande handlar det till syvende och sist om hur vi fostrar våra söner och döttrar. Det kanske inte är ett svar som Jonas kommer att nöja sig med, men det är ändå där det börjar. Vi bygger därifrån. Jag talade om den förnämliga utbyggnaden av förskolan, som Socialdemokraterna ska ha stor kredd för förstås. Den har skapat möjligheter för arbete och företagande också i de sektorer som vi talar om, nämligen den offentliga sektorn, där ett förbud mot företagande har rått under en väldigt lång tid och där det nu öppnas möjligheter att fördela den ekonomiska makten jämnare mellan män och kvinnor genom att det skapas möjligheter att starta företag.

Margareta Cederfelt beskrev på ett förnämligt sätt de åtgärder som vidtagits. De fakta har jag inte med mig, så jag hänvisar i de delarna till hennes argumentation.

Är inte detta rätt väg att gå? frågar Jonas Gunnarsson mig. Jag menar att målet är viktigt. Den fråga som vi ställer oss här i dag är: Är det lämpligt att vi ska stifta lagar på EU-nivå kring detta? Vi har haft diskussion om hur vidlyftiga direktiven egentligen är i sin beskrivning av hur man ska göra. Jag kan notera att det finns en beskrivning av hur meriter ska värderas. Jonas Gunnarsson var själv inne på det i sitt anförande, där han beskrev det som ett anställningsförfarande där meriter ska värderas lika. Jag vill flagga upp för risken för att det här meritvärderingstänket mycket väl kan vara till förfång för målet att öka andelen av det underrepresenterade könet. Om meriter ska värderas lika finns det en risk för att önskemålet att kvotera in det underrepresenterade könet motverkar sitt eget syfte. Jag menar att det finns en fördel med att kunna värdera meriter olika och därmed få en jämnare fördelning mellan könen.

Anf. 58 JONAS GUNNARSSON (S) replik:

Herr talman! Jag kan ta mitt eget parti som exempel. Vi bestämde oss för att vi skulle ha varannan kvinna och varannan man på våra listor. Det löste vårt stora jämställdhetsproblem, att kvinnor inte var representerade här i kammaren tillräckligt mycket.

Det handlar om att välja. Det handlar om att våga ta steget. När Ola Johansson och de övriga allianspartierna väljer att säga nej till detta väljer man att inte ta steget. Det är vad det handlar om.

Ett annat tillfälle då vi tog steget var när vi införde förskolan. Det var inget som alla var för och tyckte var en strålande god idé. Men i dag kan vi vara överens om att det var ett bra steg att ta. Det har faktiskt skapat ett mer jämställt Sverige.

Det handlar, som sagt, om att våga ta steget, att våga gå före för att sätta en ribba som vi tror är nyttig och bra. Det handlar om att våga se att det finns en stor ojämställdhet i den här sektorn i dag.

Vi kan välja att göra något åt det, eller också kan vi välja att inte göra någonting. Jag tycker att det är tråkigt att Ola Johansson och hans centerparti väljer att inte göra någonting. Vi ser i dag i de analyser som finns i bakgrundsmaterialet till ärendet att vi inte ens till år 2040 kommer att klara målet om 40 procent kvinnor i de större börsbolagens styrelser om vi fortsätter som i dag. Det krävs åtgärder för att man ska klara av att lösa problemen. Jag förstår inte varför man inte vågar ta det steget.

Anf. 59 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Tack, Jonas Gunnarsson! Om jag ska komma ihåg rätt får jag nog börja bakifrån.

Hur vet Jonas Gunnarsson att vi inte kommer att nå målet om 40 procent kvinnor till år 2020? Följer vi utvecklingen finns det goda möjligheter, och vidtar vi ytterligare åtgärder ökar de möjligheterna givetvis. Detta är förstås något som vi arbetar för. Och hur vet Jonas Gunnarsson att det inte kommer ett förslag på nationell nivå om ökad könskvotering?

Det vi diskuterar här i dag är huruvida EU ska stifta lagar åt oss. Vår princip – som borde vara även Socialdemokraternas princip – är att EU har andra, viktigare saker att ägna sig åt.

Jonas Gunnarsson tog upp sitt eget parti, som bestämde sig för att ha könskvotering. Eftersom Jonas Gunnarsson så väl har pläderat för meritvärdering skulle jag vilja fråga Jonas Gunnarsson: Hade ni en liknande modell i det socialdemokratiska partiet där meritvärderingen låg till grund och ”dömde av” huruvida könskvoteringsprocessen skulle genomföras fullt ut? Var det ett anställningsförfarande vi talade om?

När vi talar om länder som är positiva exempel har många lyft fram Norge. Visst finns det en hög andel kvinnor i bolagsstyrelser i Norge, men statistik och beräkningar visar dess värre att det i hög utsträckning är samma kvinnor som sitter i de olika bolagsstyrelserna. Det är naturligtvis bra, men det har lett till en situation där vi har en styrelseproffskultur som är mer vanlig bland kvinnor än bland män. Är det den utvecklingen som vi önskar oss?

Det är alltså en ökad andel kvinnor i norska bolagsstyrelser, men det är inte i motsvarande grad ett ökat *antal* kvinnor som sitter i bolagsstyrelser. Är det så vi vill ha det, eller vill vi utforma en egen lagstiftning eller sätta våra egna mål på ett annat vis?

Anf. 60 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Först vill jag bara säga: I Miljöpartiet betraktar vi jämställdhetsfrågor som sociala frågor. Jag vet inte hur ni i Centerpartiet definierar dem. Men för oss är det inte fråga om någon förändring i att driva jämställdhetsfrågor att vi skriver att sociala frågor är viktiga.

Att jag i mitt anförande har tagit upp villkoren för företag beror på att jag är mån om att den EU-kris som vi har nu inte ska förvärras, förlängas, komma tillbaka och så vidare. Då är det viktigt att vi är med och tar ansvar för att förutsättningarna i alla EU-länder är goda för att vi ska få bättre företagsklimat. Då är jämställdhetsfrågan en av de viktiga frågorna.

Herr talman! Jag klagar på att man är dåligt påläst. Det är väl ett retoriskt knep man använder. Nu har Ola Johansson åtminstone fyra gånger nämnt att han är emot lagstiftning. Men det handlar inte om att skriva om EU-fördraget. Det kanske Ola Johansson inte har förstått.

Det är inte fråga om att vi ska stifta lagar i Sverige på EU-nivå. Det handlar om ett direktiv. Lagstiftningen är väldigt övertydligt överlämnat till varje land, om man anser att man behöver någon lagstiftning. Det är inte ens så att det sägs att man måste lagstifta, utan man får se till att lösa detta.

De tidigare representanterna för allianspartierna har varit ganska övertygade om att man löser detta till år 2018 i de statligt börsnoterade bolagen och att man löser det till år 2020 i de övriga börsnoterade bolagen med de metoder som redan är genomförda. Alltså behövs det ingen lagstiftning. Varför då argumentera på ett sådant sätt och liksom föra publiken och åhörarna bakom ljuset? Det handlar ju inte om detta.

Anf. 61 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Jag ska väl inte tolka Jan Lindholms tankebanor när det gäller hur direktivet är skrivet. Men jag kan i varje fall konstatera att man från EU:s sida säger att ”jämställdhetspolitiken är av avgörande betydelse för ekonomisk tillväxt, välbefinnande och konkurrenskraft” i första hand. Senare kommer man in på vikten av en jämnare könsfördelning i beslutsfattandet. Utgångspunkten är faktiskt just de faktorer som vi pratar om: tillväxt och ökad handel över gränserna i första hand.

Jag kan inte tolka Miljöpartiets ställningstagande på annat sätt än att detta är huvudmotiven.

Beträffande huruvida man är påläst på vad EU egentligen vill att vi ska göra kan jag i alla fall notera att det som föreslås från EU:s sida är en modell som i stor utsträckning strider mot den svenska bolagskulturen, där ägarna på bolagsstämman utser styrelse och där uppdraget bygger på ett förtroende från ägarnas sida. Det är inte någon anställning i arbetsrättslig mening.

Kommissionen går väldigt långt i att föreslå en modell där vi ska meritpröva ungefär som om det vore ett anställningsförfarande. Det hänger väldigt illa ihop med hur svenska bolag men även europeiska bolag har sin ägarstyrning. Vi får väl ta oss en funderare på om det här EU-direktivet ska ändra på bolagsordningarna i många av Europas bolag, vilket är det Jan Lindholm företräder.

Som Lars Tysklind var inne på i sitt anförande: Det vi tar ställning till är inte huruvida vi ska ha en lagstiftning i Sverige utan huruvida det är lämpligt att vi ska följa EU:s direktiv i den här delen.

Anf. 62 JAN LINDHOLM (MP) replik:

Herr talman! Det blir bara mer och mer tydligt att Ola Johansson inte är insatt i frågan. Jag tycker egentligen att det är rätt skamligt att inte läsa på och förstå vad det handlar om.

Det finns inget i detta material som säger att man måste ändra något i någon bolagsordning. Om ni är övertygade om att de program som ni har satt i verket löser problemet krävs det inte en enda åtgärd över huvud taget. Det finns inget i detta som innebär det.

Möjligen skulle man kunna säga att det som krävs är ett återrapporteringssystem. Det vore väl bra om vi hade ett sådant, så att vi såg hur det gick. Om man nu inte tror att det fungerar ändå kan det möjligen vara så att man måste införa någon form av sanktionssystem. Men det är inget som påverkar bolagsordningarna. Det är bara ett sätt att ha ett bra uppföljningssystem.

Den hårdaste formuleringen är att man på nationell nivå ska ”se till” att nå målet. Metoderna väljer man själv.

Jag tycker att ni i er argumentation och i ert förslag till motiverat yttrande visar att ni inte har tagit den här frågan på allvar.

Anf. 63 OLA JOHANSSON (C) replik:

Herr talman! Jag vet inte huruvida debatten går ut på att övertyga de ledamöter som kommer in och sätter sig i kammaren huruvida jag är mer eller mindre påläst i ärendet. Jag uppfattar att det var det enda inslag som fanns i den slutliga frågan. Men jag tycker inte att det är det vi behöver diskutera, och det är inte heller det jag ska behöva svara på.

Det handlar om hur EU vill att våra ägare ska styra sina bolag. Jag känner inte att detta är rätt väg att gå.

Jag noterar med en viss förvåning att detta är ett område där Miljöpartiet vill stifta lagar som är oerhört långtgående. Det är förvånande att Miljöpartiet har gjort en sådan omsvängning när det gäller vad man anser att EU ska och inte ska ägna sig åt.

Anf. 64 OTTO VON ARNOLD (KD):

Herr talman! Vi har i dag att behandla subsidiaritetsprövning av direktivförslaget om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag.

Det är ett problemområde som behandlar två bitar, dels den formella subsidiaritetsprövningen, dels det materiella innehållet om jämnare könsfördelning. Egentligen har vi debatterat detta med jämnare könsfördelning väldigt många gånger, och Sverige är på god väg. Vi ligger långt framme, och vi har våra egna metoder för att lyckas med det.

Som kristdemokrater och ett värdefullt parti vill vi titta på hur vi kan förändra värderingar. Vi måste ha förebilder i samhället. Det finns många duktiga kvinnor som arbetar i börsnoterade företag. Det finns rekommendationer, det finns utbildning för valberedningar och det har införts ett självreglerande system för bolagsstyrelser. Det är ett bra sätt att komma vidare. Vi klarar det väldigt bra på egen hand. Detta var det som gäller den materiella biten.

Då kan man ställa sig frågan om EU behöver lägga sig i det här när vi klarar oss väldigt bra i den frågan. Det enkla och klara svaret, som jag tycker har understrukits väldigt väl i den här kammaren, är att vi klarar det på ett bättre sätt.

Skulle vi kunna hjälpa andra länder? Ja, men inte genom en lagstiftning utan genom att vara förebilder och kanske lära ut vår lagstiftning på området.

Således, herr talman, strider detta mot subsidiaritetsprincipen.

Jag yrkar avslag på samtliga motioner, trots att Vänsterpartiet kommer fram till samma sak, och bifall till förslaget i utlåtandet.

Jag önskar samtliga en god jul och ett gott nytt år.
(Applåder)

Anf. 65 GUNVOR GERICSON (MP):

Herr talman! Sverige var en gång föregångare på jämställdhet. Nu riskerar vi att i stället bli kända som bromskloss.

Ska Sverige prioritera jämställdhetsmål eller börsbolagens ägare? Jämställdhet kommer inte av sig självt, bara man låter tiden gå, men det är vad allianspartierna tycks tro.

Vi kan se tillbaka på hur det har varit genom historien. Har jämställdheten kommit av sig själv? När allmän rösträtt infördes var det efter en lång politisk kamp. Rätten till föräldraledighet, inte bara mammaledighet utan rätt till ledighet för båda föräldrarna, kom efter politiska beslut.

I mer än 15 år har vi debatterat hur det ska bli en mer jämn könsbalans i bolagens styrelser, i politiken och i näringslivet. När tidigare jämställdhetsministern Margareta Winberg lyfte upp frågan om lagstiftning som ett hot, ja, då började det hända saker i näringslivet. Men när det trycket försvann stannade utvecklingen av.

I Sverige har den folkpartistiska jämställdhetsministern varit mycket tydlig, bland annat i en interpellationsdebatt med mig, med att hon inte vill ha någon lagstiftning om kvotering och att alliansregeringen sätter äganderätt före jämställdhet. Och det har vi också hört i debatten här i dag.

Men EU:s förslag handlar inte om metoden kvotering utan om målet minst 40 procent av vardera könet där positiv särbehandling lyfts fram som en möjlig väg. Det är därför anmärkningsvärt att vi inte kan säga ja till det här förslaget i dag.

Hur ser då jämställdheten ut i Europa? Antalet kvinnor i bolagsstyrelser i medlemsstaterna varierar mellan 3 och 27 procent.

Detta förslag är bara en pusselbit och gäller företag med mer än 250 anställda. Då kan man tänka på att mer än 99 procent av alla företag i Sverige har mindre än 250 anställda, så det är ganska få företag det handlar om. Men det är ändå ett viktigt steg och en viktig pusselbit.

EU har antagit en jämställdhetspakt som gäller för 2011–2020. Hur ska de målen uppnås om man inte är beredd att vidta åtgärder?

I dagsläget domineras företagens styrelser helt och hållet av män. Det är upp till medlemsstaterna att utforma sanktioner enligt de riktlinjer som finns i direktivet.

Om vi tittar på hur det ser ut i EU kan vi se att 86,3 procent av alla styrelseledamöter och 96,8 procent av styrelseordförandena är män – 96,8 procent är män! I Sverige utgör kvinnor 24 procent av ledamöterna i företagens styrelser, enligt den senaste statistiken. Det har nämnts lite olika siffror i debatten här i dag, men just nu är det 24 procent. 0 procent av styrelseordförandena i de största börsbolagen i Sverige är kvinnor. Då kan man säga att EU i det avseendet är något bättre än Sverige, så vi ska inte slå oss för bröstet och tro att vi är bättre.

Andelen kvinnor i styrelser i Sverige har ökat med 1,9 procentenheter från oktober 2010 till januari 2012. Ökningen under det senaste decenniet var 0,6 procentenheter per år.

Även om allianspartierna förut i debatten här i dag sade att Sverige är bättre och har gått före, skedde utvecklingen på den tiden när vi hade en jämställdhetsminister som sade: Vi behöver lagstifta om inte bolagen själva vidtar åtgärder. Då hände det någonting, men nu har det faktiskt stagnerat.

I Europa är det Frankrike ensamt som står för hälften av den totala ökningen inom EU det senaste året. Frankrike införde en kvoteringslagstiftning på nationell nivå 2011, och framsteg kan skönjas endast i de länder där kvotering har införts.

Med nuvarande takt dröjer det ca 40 år tills vi ens börjar närma oss en jämnare könsfördelning i styrelserummen, det vill säga minst 40 procent av båda könen. Elva medlemsstater – Belgien, Frankrike, Italien, Nederländerna, Spanien, Portugal, Danmark, Finland, Grekland, Österrike och Slovenien – har redan börjat agera genom att introducera olika typer av regler för att öka jämställdheten mellan könen i företagens styrelser. Vidare anser, enligt en undersökning som nyligen publicerades av Eurobarometern, 88 procent av alla européer och 62 procent av svenskarna att givet samma kompetens bör kvinnor vara jämlikt representerade i företagens toppskikt.

Att alliansregeringen är emot kvotering vet vi. Men detta förslag handlar om att se till att nå de mål som satts upp också kan nås. Det handlar om ett ramverk som länderna själva kan besluta om när det gäller vilka metoder man ska använda för att genomföra det. Det handlar inte om lagstiftning, som Centerpartiet och några andra här försökte påstå.

Kärnan i förslaget är en transparent urvalsprocess med ambitionen att nå de 40 procenten av det underrepresenterade könet senast år 2020, baserad på tydliga kriterier och en jämförelse av kandidaternas färdigheter och kvalifikationer. För statliga bolag ska det gälla till år 2018. Vid lika kvalifikationer ska en person av det underrepresenterade könet till sättas, om inte en objektiv bedömning som tar hänsyn till varje sökandes personliga egenskaper leder till en annan slutsats. Medlemsstaterna ska införa sanktioner för brott mot reglerna, så även det är en nationell fråga. I kommissionens förslag är det alltså helt upp till medlemsländerna att utforma sanktionerna utifrån relativt vaga riktlinjer.

I dag sker en dold kvotering som bygger på den könsmaktsordning som finns i samhället och som näringslivet i hög grad fortfarande är präglad av.

Att ha jämställda bolag är lönsamt. Det har många forskare visat. Det borde göra att ägarna själva ser till att ha en jämn könsrepresentation. Men när så inte sker kan vi inte bara vänta och se. Samhället sätter upp spelregler för bolag i många andra sammanhang. Det handlar om bolags-skatte, ränteavdrag och mycket annat där vi sätter upp spelregler som företagen har att verka inom. Som jag nämnde inledningsvis: Jämställdhet kommer inte av sig själv.

De politiska partierna har tagit efter Miljöpartiets modell med varvade listor som vi har haft sedan 1981, men det räcker inte. Att bara var femte styrelseledamot i kommunala bolag är kvinna visar tydligt att mer behöver göras.

Miljöpartiet är ett feministiskt parti. Jämställdhetsfrågorna var centrala när vi bildades. Vi introducerade det jämställda språkrörssystemet, könsvarvade våra listor och kvoterade till de interna uppdragen. Det var banbrytande på sin tid att i praktiken erkänna kvinnors lika rätt till inflytande.

Det behövs politiska verktyg för att motverka könsmaktsordningen. Den är roten till att kvinnor som grupp är underordnad män som grupp i inflytande och resurser och till att både män och kvinnor fastnar i traditionella könsroller som inskränker individens frihet. Ytterst handlar det ju om att varje människa ska ses som den individ den är.

Någon lag om könskvotering i bolagsstyrelser blir det inte. Det har alliansregeringen bestämt. Det är väl därför man är så emot att EU ska sätta upp mål på detta område och säger nej till det. Debatten lär dock fortsätta så länge obalansen består.

Allianspartierna borde välkomna EU:s förslag om mål i stället för att avfärda det och se det som en fråga enbart för aktieägarna.

Svenska staten nådde målet om minst 40 procent kvinnor i sina bolag redan 1998, och det var för att det fanns ett politiskt tryck.

Det är dags att erkänna att det behövs politik för att lösa frågan. Att vänta och se, som är regeringens melodi inom många politikområden, är ingen verksam metod här heller.

Forskarna Karl Loxbo och Erik Wångmar har skrivit om den finska lagstiftningen där man även i kommunala bolag har könskvotering. I Norge har man numera en lag om kvotering för de börsnoterade bolagen. Där har andelen kvinnor i styrelserna gått från 7 procent 2003 till 40 procent i dag.

Inget hindrar att detta skulle kunna ske även i Sverige eller andra europeiska länder. Frågan har utretts i Sverige, men sedan de borgerliga partierna lade locket på efter valet 2006 har det inte hänt mycket.

Centerpartiets påstående i dagens debatt att det skulle vara samma kvinnor som har flera uppdrag i Norge stämmer inte. Tittar man på antalet uppdrag för styrelseledamöterna är det fler män som har flera uppdrag i Norge. Så kom inte och påstå att det har lett till den utvecklingen!

Jämställdhetsfrågan är en demokratifråga. Att kvinnor generellt har sämre ekonomisk makt och är sämre representerade bland chefer och i bolagsstyrelser och ledningsgrupper är inte en fråga enbart för en handfull människor som äger företaget, inte heller för vissa av de politiska ledningarna.

Vi borde lära av de länder som vidtar åtgärder och se till att vi får en effektiv metod för att uppnå målen som EU har satt upp.

Den svenska regeringen liksom Sverigedemokraterna är emot kvotering till bolagsstyrelser även på nationell nivå och har skrivit brev till kommissionen om att det är en fråga för respektive land. Regeringen anser att förslaget strider mot subsidiaritetsprincipen då det är en ägarfråga. Malta, Ungern och Bulgarien delar den svenska regeringens inställning. Det gör inte Miljöpartiet.

Vi driver på nationell nivå på för att införa en lag om minst 40 procent av vardera könet i bolagsstyrelser för såväl offentliga bolag som börsnoterade bolag. Gröna gruppen i Europaparlamentet driver också en kampanj, Get women on board, för kvinnors representation i bolagsstyrelser. Jämställdhet och kvinnors representation på EU-nivå är viktig med tanke på den underrepresentation som råder.

Herr talman! Jag yrkar bifall till reservation 1 och beklagar att Sverige inte längre kan hålla sin jämställdhetsfana högt.
(Applåder)

I detta anförande instämde Stina Bergström, Per Bolund, Agneta Börjesson och Maria Ferm (alla MP).

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 11 §.)

CU3 Privatuthyrning av bostäder

Punkt 1 (Ändrade hyresvillkor för privatuthyrning)

1. utskottet
2. res. 1 (S, MP, V)

Votering:

189 för utskottet

152 för res. 1

8 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 M, 23 FP, 22 C, 19 SD, 19 KD

För res. 1: 110 S, 24 MP, 18 V

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 MP, 1 FP, 1 C, 1 SD, 1 V

Punkt 2 (Rätt att hyra ut en bostadsrättslägenhet utan att ange några skäl)

1. utskottet
2. res. 2 (FP, M, C, KD)

Votering:

173 för utskottet

170 för res. 2

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 S, 25 MP, 20 SD, 18 V

För res. 2: 106 M, 23 FP, 22 C, 19 KD

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Punkt 3 (Förnyad beredning av frågorna om privatuthyrning av bostäder)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 3 (S, MP)

Votering:

188 för utskottet

135 för res. 3

19 avstod

7 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 104 M, 23 FP, 22 C, 20 SD, 19 KD

För res. 3: 110 S, 25 MP

Avstod: 1 M, 18 V

Frånvarande: 2 S, 2 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 4 (V)

Votering:

190 för utskottet

18 för res. 4

134 avstod

7 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 M, 1 MP, 23 FP, 22 C, 20 SD, 18 KD

För res. 4: 18 V

Avstod: 110 S, 23 MP, 1 KD

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 MP, 1 FP, 1 C, 1 V

Punkt 4

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 5 (Främjande av upplåtelse i andra hand)

1. utskottet

2. res. 5 (SD)

Votering:

323 för utskottet

20 för res. 5

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 S, 106 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 18 V, 19 KD

För res. 5: 20 SD

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Punkt 6 (Säkerställande av skälig hyra vid andrahandsuthyrning m.m.)

1. utskottet

2. res. 6 (V)

Votering:

325 för utskottet

18 för res. 6

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 S, 106 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 20 SD, 19 KD

För res. 6: 18 V

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

NU3 Utgiftsområde 21 Energi

Punkt 1 (Energipolitikens inriktning)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (MP)

4. res. 3 (SD)

5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

20 för res. 3

19 för res. 4

304 avstod

6 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Förberedande votering 2:

25 för res. 2

20 för res. 3

297 avstod

7 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 3:

110 för res. 1

25 för res. 2

208 avstod

6 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

170 för utskottet

110 för res. 1

63 avstod

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 M, 23 FP, 22 C, 19 KD

För res. 1: 110 S

Avstod: 25 MP, 20 SD, 18 V

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Punkt 2 (Uppdrag till Energimyndigheten om förnybar energi)

1. utskottet

2. res. 5 (S, MP, V)

Votering:

190 för utskottet

153 för res. 5

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 106 M, 23 FP, 22 C, 20 SD, 19 KD

För res. 5: 110 S, 25 MP, 18 V

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Punkt 3 (Kärnkraft)

1. utskottet
2. res. 6 (V, MP)
3. res. 7 (SD)
Förberedande votering:
43 för res. 6
20 för res. 7
280 avstod
6 frånvarande
Kammaren biträdde res. 6.
Huvudvotering:
190 för utskottet
43 för res. 6
109 avstod
7 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 21 S, 105 M, 23 FP, 22 C, 19 KD
För res. 6: 25 MP, 18 V
Avstod: 89 S, 20 SD
Frånvarande: 2 S, 2 M, 1 FP, 1 C, 1 V
Pyyri Niemi (S) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

Punkt 1 (Avslag på proposition 2012/13:41)

1. utskottet
2. res. 1 (V)
Votering:
304 för utskottet
18 för res. 1
20 avstod
7 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 110 S, 105 M, 25 MP, 23 FP, 22 C, 19 KD
För res. 1: 18 V
Avstod: 20 SD
Frånvarande: 2 S, 2 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Punkt 2 (Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF))

1. utskottet
2. res. 2 (SD)
3. res. 3 (V)

Förberedande votering:

22 för res. 2
22 för res. 3
299 avstod

6 frånvarande

Talmannen konstaterade att lika röstetal uppkommit. Utgången skulle avgöras genom lottning.

Talmannen anmodade Marianne Berg (V) och Lars Tysklind (FP) att fungera som kontrollanter och Lise Nordin (MP) att förrätta lottningen.

Den upptagna lottsedeln visade ett nej och kammaren hade således antagit res. 3.

Ulf Nilsson (FP) anmälde att han avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Huvudvotering:

300 för utskottet
22 för res. 3
21 avstod

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 S, 106 M, 20 MP, 23 FP, 22 C, 19 KD

För res. 3: 4 MP, 18 V

Avstod: 1 MP, 20 SD

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Punkt 3 (Civila insatser i Afghanistan)

1. utskottet
2. res. 4 (SD)

Votering:

300 för utskottet
20 för res. 4
23 avstod

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 109 S, 106 M, 21 MP, 23 FP, 22 C, 19 KD

För res. 4: 20 SD

Avstod: 1 S, 4 MP, 18 V

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Anna-Lena Sörenson (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

MJU6 Tillträde till genetiska resurser m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna

FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Punkt 2 (Anslagen för 2013 inom utgiftsområde 2)

1. utskottet

2. res. (SD)

Votering:

176 för utskottet

20 för res.

147 avstod

6 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 7 S, 106 M, 23 FP, 22 C, 18 KD

För res.: 20 SD

Avstod: 103 S, 25 MP, 18 V, 1 KD

Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Jennie Nilsson (S) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Emma Henriksson (KD) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Kammaren biföll utskottets förslag.

CU14 Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag

1. utskottet

2. res. 1 (S, MP)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

139 för res. 1

18 för res. 2

186 avstod

6 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Prot. 2012/13:47
19 december

Huvudvotering:
190 för utskottet
135 för res. 1
18 avstod
6 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 106 M, 23 FP, 22 C, 20 SD, 19 KD
För res. 1: 110 S, 25 MP
Avstod: 18 V
Frånvarande: 2 S, 1 M, 1 FP, 1 C, 1 V

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.25 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 för att finansutskottet skulle beredas möjlighet att sammanträda.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

12 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmäldes och bordlades
Skrivelse
2012/13:50 Riksrevisionens rapport om Trafikverkets upphandling av vägar och järnvägar

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för denna skrivelse skulle förlängas till *fredagen den 18 januari 2013*.

Finansutskottets betänkande
2012/13:FiU10 Statsbudget för 2013

13 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 19 december

2012/13:183 Rett Centers finansiering
av *Sven-Olof Sällström* (SD)
till socialminister *Göran Hägglund* (KD)

2012/13:184 Statens stöd till Rett Center
av *Gunnar Sandberg* (S)
till socialminister Göran Hägglund (KD)
2012/13:185 Sveriges förlorade tillväxtförmåga
av *Pia Nilsson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

Prot. 2012/13:47
19 december

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2013.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 19 december

2012/13:192 Insatser för utbildning i Värmland

av *Berit Högman* (S)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2012/13:194 Insatser för fler jobb i Värmland

av *Berit Högman* (S)
till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström (M)

2012/13:196 Komplicerade momsregler för vindkraften

av *Leif Jakobsson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)

2012/13:199 Gränspolisens kompetens att hantera utlänningsärenden

av *Maria Ferm* (MP)
till justitieminister Beatrice Ask (M)

2012/13:201 Stora barngrupper i förskolan

av *Johan Andersson* (S)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:205 Fritidshemmen och framtiden

av *Maria Stenberg* (S)
till statsrådet Nyamko Sabuni (FP)

2012/13:208 Hemlöshet i Sverige

av *Gunvor G Ericson* (MP)
till statsrådet Maria Larsson (KD)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 januari 2013.

Prot. 2012/13:47
19 december

15 § Kammaren åtskildes kl. 14.01.

Förhandlingarna leddes
av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 5 §
anf. 29 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

LARS FRANZÉN

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
3 § Hänvisning av ärende till utskott.....	1
4 § Samhällsekonomi och finansförvaltning	1
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU2.....	1
Anf. 1 MARYAM YAZDANFAR (S).....	1
Anf. 2 PER BOLUND (MP).....	2
Anf. 3 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD)	4
Anf. 4 STAFFAN ANGER (M)	6
Anf. 5 PER ÅSLING (C).....	7
Anf. 6 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	9
Anf. 7 PER ÅSLING (C) replik	9
Anf. 8 ANDRE VICE TALMANNEN.....	10
Anf. 9 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	10
Anf. 10 PER ÅSLING (C) replik	10
(Beslut fattades under 11 §.).....	10
5 § Allmänna bidrag till kommuner.....	11
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU3.....	11
Anf. 11 PIA NILSSON (S).....	11
Anf. 12 PER BOLUND (MP).....	13
Anf. 13 ULLA ANDERSSON (V).....	16
Anf. 14 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M)	19
Anf. 15 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	21
Anf. 16 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	21
Anf. 17 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	22
Anf. 18 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (M) replik	22
Anf. 19 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	23
Anf. 20 EMIL KÄLLSTRÖM (C)	25
Anf. 21 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	27
Anf. 22 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	28
Anf. 23 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	28
Anf. 24 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	29
Anf. 25 PER BOLUND (MP) replik	30
Anf. 26 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	30
Anf. 27 PER BOLUND (MP) replik	31
Anf. 28 EMIL KÄLLSTRÖM (C) replik	32
Anf. 29 ANDERS SELLSTRÖM (KD)	32
Anf. 30 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	35
Anf. 31 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik.....	36
Anf. 32 ULLA ANDERSSON (V) replik.....	36
Anf. 33 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	37
(Beslut fattades under 11 §.).....	37

6 § Statsskuldsräntor m.m.	38
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU4	38
Anf. 34 STAFFAN ANGER (M).....	38
(Beslut fattades under 11 §.)	38
7 § Avgiften till Europeiska unionen	38
Finansutskottets betänkande 2012/13:FiU5	38
Anf. 35 PEDER WACHTMEISTER (M).....	38
Anf. 36 PER ÅSLING (C)	39
Anf. 37 BO BERNHARDSSON (S).....	40
(Beslut fattades under 11 §.)	41
8 § Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag	41
Civilutskottets utlåtande 2012/13:CU14	41
Anf. 38 JONAS GUNNARSSON (S).....	41
Anf. 39 JAN LINDHOLM (MP).....	42
Anf. 40 MARIANNE BERG (V).....	44
Anf. 41 MARGARETA CEDERFELT (M).....	45
Anf. 42 JONAS GUNNARSSON (S) replik.....	46
Anf. 43 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	46
Anf. 44 JONAS GUNNARSSON (S) replik.....	47
Anf. 45 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	47
Anf. 46 JAN LINDHOLM (MP) replik	48
Anf. 47 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	48
Anf. 48 JAN LINDHOLM (MP) replik	49
Anf. 49 MARGARETA CEDERFELT (M) replik	49
Anf. 50 LARS TYSKLIND (FP)	49
Anf. 51 JAN LINDHOLM (MP) replik	51
Anf. 52 LARS TYSKLIND (FP) replik	51
Anf. 53 JAN LINDHOLM (MP) replik	51
Anf. 54 LARS TYSKLIND (FP) replik	52
Anf. 55 OLA JOHANSSON (C).....	52
Anf. 56 JONAS GUNNARSSON (S) replik.....	54
Anf. 57 OLA JOHANSSON (C) replik.....	54
Anf. 58 JONAS GUNNARSSON (S) replik.....	55
Anf. 59 OLA JOHANSSON (C) replik.....	56
Anf. 60 JAN LINDHOLM (MP) replik	56
Anf. 61 OLA JOHANSSON (C) replik.....	57
Anf. 62 JAN LINDHOLM (MP) replik	57
Anf. 63 OLA JOHANSSON (C) replik.....	58
Anf. 64 OTTO VON ARNOLD (KD)	58
Anf. 65 GUNVOR G ERICSON (MP)	58
(Beslut fattades under 11 §.)	61
9 § Beslut om ärende som slutdebatterats den 17 december	62
CU3 Privatuthyrning av bostäder.....	62
10 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 18 december	64
NU3 Utgiftsområde 21 Energi	64

UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF).....	65
MJU6 Tillträde till genetiska resurser m.m.	66
11 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	67
FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	67
FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	67
FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m.	67
FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	67
CU14 Subsidiaritetsprövning av direktivförslag om en jämnare könsfördelning bland icke verkställande styrelseledamöter i börsnoterade företag	67
Ajournering.....	68
Återupptagna förhandlingar	68
12 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	68
13 § Anmälan om interpellationer.....	68
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor.....	69
15 § Kammaren åtskildes kl. 14.01.....	70

